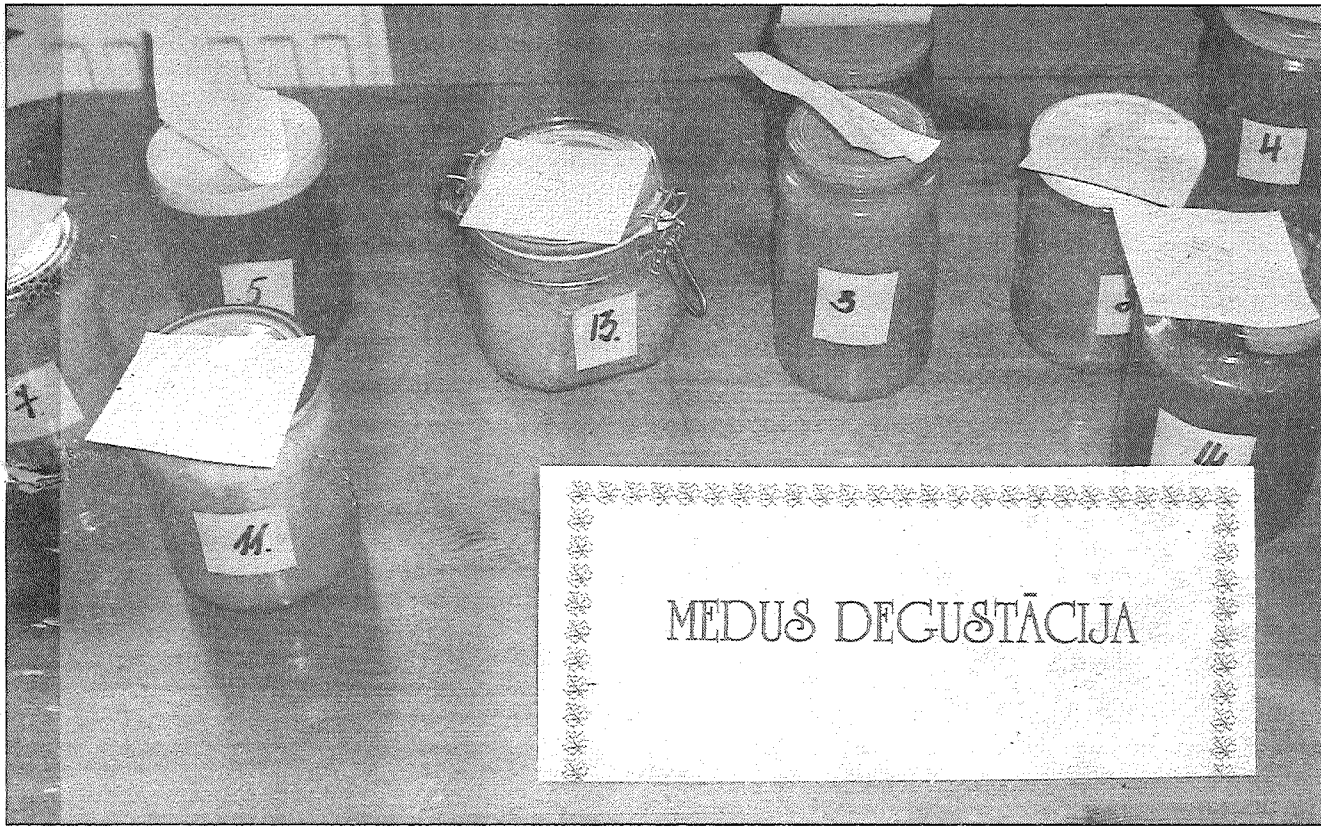

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2009. GADA 3. NOVEMBRIS ● Nr. 81 (7968) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,40

Garšīgākais šī gada medus – no Sutru pagasta pļavām

● Čaklās medus vācējas bitenieku sakoptajos stropos gaida ziemu, kura, cerams, būs labvēlīga un ļaus saimēm veiksmīgi pārziņot. Apkārtojot novadu, dravu īpašniekiem īstais laiks izvērtēt sezonas darbus – gan pašu veikumu, gan bišu ienesumu. Nesen notikušajā biškopju seminārā, ko Viduslatvijas Lauku attīstības biroja Preiļos rīkoja Preiļu biškopības biedrība, tika degustēti un aizklātā balsošānā noteikts garšīgākais šīs vasaras medus. Tas savākts Līvānu novada Sutru pagasta pļavās, par ko parūpējušās zemnieku saimniecības «Veclaudas» īpašnieka, pieredzējušā bitenieka Otomāra Ušacka bišu saimes. Foto: L.Kirillova

» Turpinājums 6. lappusē.

Atbalstiet un abonējiet savu laikrakstu «NOVADNIEKS» 2010. gadam!

Turpinās laikraksta «Novadnieks» abonēšana 2010. gadam, un redakcijā ik dienas ierodas mūsu lasītāji, kas vēlas pasūtīt avīzi. Šādās reizēs cenšamies aprunāties ar saviem lasītājiem, pajautāt viņu domas par laikrakstu, uzklaut stāstījumu par to, kā klājas laukos, pilsētās.

«Pagājušgad būtu teicis, ka esmu no Sutru pagasta, bet tagad jāsaka – no Līvānu novada,» tā, ieradies «Novadnieka» redakcijā, lai abonētu laikrakstu nākamajam gadam, stādījās priekšā Znotiņu iedzīvotājs Jāzeps Upenieks. Kopā ar savu māmuļu Veroniku, kurai aiz muguras jau 81 mūža gads, viņi apkopj savu nelielo piemājas saimniecību, rūpējoties par dārzu, tīrumiem, gādājot sienu zirdziņam. Dēls stāsta, ka mammai esot viena liela aizraušānās – puķes. Kā nākot pavasaris, tā viņa ap savām milulēm vien tik rušinosies. Vasarās tās, tencinot kopēju, sažiedot visās varavīksnes krāsās. Kad bijusi stiprāka, viņas pienākums bijis sapost un ar

puķēm izrotāt Znotiņu baznīcas telpas. Tagad spēki iet mazumā un šie darbi nodoti jaunāko draudzes sieviešu pārziņā, taču uz dievnamu Veronikas kundze mērojot ceļu regulāri. Lai arī tagad dzīve kļuvusi sarežģītāka, mamma nezaudējot optimismu un sakot, ka arī agrāk gājis visādi – ja toreiz izdzīvojām, tad izdzīvosim arī tagad. Galvenais, lai veselība turas.

Jāzeps atceras, ka agrāk bijis savādāk. Laikrakstus pastnieki atnesuši līdz nAMDūrvim. Tagad līdz ar modernizēto un motorizēto pasta piegādi «vairāk darba kājam», jo pastkastīte lielceļa malā, bet līdz tai no Upenieku mājām, ne vairāk ne mazāk, kilometrs ejams. Gods kam gods, pastnieki strādājot labi, preses izdevumi, tas ir, laikraksts «Novadnieks» un «Katoļu Dzeive», tiekot piegādāti regulāri un laikā. Mamma esot dziļi ticīgs cilvēks, tāpēc vienmēr ar nepacietību gaidot to vietējā laikraksta numuru, kurā lasāms atvērumš «Cerība» par garīgiem jautājumiem. Jāzepam pašam labāk tikt citi temati, piemēram, par to, kā saimniekot laukos, kāds finansējums un iespējas gaidāmas lauksaimniekiem. «Es jums, žurnālistiem, ieteiktu biežāk braukt ceļojumos. Vienmēr ar lielu

interesi lasu rakstus par jūsu braucieniem uz citiem Latvijas nostūriem. Ja pats nekur netieku pabraukāt, tad vismaz palasīt interesanti un bildes paskatīties,» saka Jāzeps Upenieks. «Savas mašīnas man nav, bet ar sabiedrisko transportu nekāda ceļošana nesanāk. Šobrīd pat – skolēniem brīvdienas un autobuss nekursē, bet līdz šosejai jāiet kilometri trīs,» bēdājas lasītājs. Pamazām izzūd Znotiņu *deravņa*, viņš saka, no rīta izej laukā – knapi var sadzirdēt kaimiņos gaiļi dziedam. Agrāk bijusi māja pie mājas, kaimiņš pie kaimiņa.

Gaišu skatu uz dzīvi, gaišus rakstus, lai cilvēkiem ticība un cerība saglabātos – tāds ir lasītāja novēlējums žurnālistiem nākamajam gadam.

■ ■ ■
Kamēr tika noformēta «Novadnieka» abonēšanas kvīts nākamajam gadam, savās pārdomās dalījās Aglonas iedzīvotājs Konstantīns Katkevičs. Viņš pastāstīja, ka kopā ar sievu Valentīnu esot vietējā laikraksta lasītāji jau vairāk nekā 30 gadus, tas ir, kopš paši kļuvuši par agloniešiem. Dzimtā puse esot Ludzas rajonā, bet apstākļi tā sagādājušies, ka gandrīz pirms 35 gadiem mainījuši dzīves vietu. Pats ilgus gadus esot strādājis Aglonas internātskolā, mā-

cijis skolēniem fiziku un matemātiku. Tos laikus pensionētais skolotājs atceras ar patīku, jo bērnu bijis daudz, ap pieci simti, dažādas sabiedriskās aktivitātes un tā tālāk. Ar kādreizējiem kolēģiem un audzēkņiem pa reizei vēl satiekoties, bet sildot tikai atmiņas. «Kad tagad paskatos uz tukšajām skolas telpām, uz pamestību, sirds sāp, cik viss ļoti izmainījies,» viņš saka.

Laikraksta lasīšanai atvēlēti brīvie brīži vakaros, jo pa dienu abiem ar Valentīnu daudz dažādu nodarbu, esot pietiekami aktīvs dzīves veids. Gan palīgsaimniecība jāsakopj, gan uz mežu sēnēs jādodas. Sēņošana

Konstantīna kungam ir tikai viens no derīgajiem un veselīgajiem vaļaspriekiem. Vēl viņš ir kaislīgs makšķernieks un mednieks. Sirmā skolotājs stāsta, ka pašlaik esot labākie līdaku lomī. Agrāk, līdz septiņdesmito gadu vidum, Ciriša ezers bijis ļoti bagāts ar zivīm. Bet tad saradušies maluzvejnieki, *situācija* zivis ar elektrību. Viņa acu priekšā reiz šādi kaitnieki smagajā mašīnā piekrāvuši divarpus tonnas nelikumīgi nogalinātu zivju. Tagad ezers atkopies, bet agrākās bagātības vairs nav. Toties ar medībām viss kārtībā, to varot droši teikt, jo mednieka pieredze jau no 1952. gada. Jaunajā medību sezonā kopā ar kolektīvu «Aglona» jau divi braši aļņi *nogāzti*. Kad uzsnigs, sāksoties stirnu un mežacūku medības. Konstantīna kungs secina, ka viņam pietiekami laba veselība turoties tieši tāpēc, ka tik daudz laika pavadot svaigā gaisā un gūstot pozitīvas emocijas.

«Visādus laikus esmu piedzīvojis – Ulmaņa, krievu, vācu, atkal krievu, bet tagad neatkarības... Zēl, ka mēs, latvieši, tādi esam, ka nemākam pareizi dzīvot. Ai, kā derētu vairāk par citiem, ne par sevi vien domāt,» saka lasītājs.

L.Kirillo

ABONĒT «NOVADNIEKU»

2010. gadam redakcija
ĒRTĀK, ĀTRĀK, LĒTĀKI!

Fiziskas personas, abonējot «NOVADNIEKU» uz visu gadu iedziņojā, ietaupīs Ls 4,92 uz abonēšanas kvīts rēķina, kā arī saņems gada abonementu par 11 mēnešu cenu, t. i., Ls 35,20, vai ietaupot Ls 3,20 (kopā Ls 8,12). Juridiskām personām nebūs jāmaksā par abonēšanas kvītīm.

«NOVADNIEKA» viena mēneša abonēšanas cena

● fiziskām personām ir Ls 3,20; ● juridiskām personām Ls 3,99 (cena 2010. gadam samazināta par 25%, salīdzinot ar 2009. gadu)

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pensionāri ar invaliditāti pensiju saņems pilnā apmērā

No 1. novembra tiek atcelti vecuma un izdienas pensijas izmaksas ierobežojumi tiem pensionāriem, kuriem noteikta invaliditāte, un pensiju viņi saņems pilnā apmērā, informēja Labklājības ministrijā (LM). Ierobežojumi atcelti neatkarīgi no invaliditātes grupas, kā arī no tā, vai invaliditāte noteikta uz mūžu vai uz noteiktu laiku. Tādējādi uz vecuma un izdienas pensiju saņēmējiem, kuriem noteikta invaliditāte, vairs neattieksies no 1. jūlija noteiktie ierobežojumi, kas paredz 10% pensijas ieturējumu neestrādājošiem pensionāriem un 70% ieturējumu pensionāriem, kas ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātie. To nosaka grozījumi likumā «Par valsts pensiju un valsts palstu izmaksu laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam». Vienlaikus grozījumi likumā paredz, ka pensionāriem ar invaliditāti, sākot ar šī gada novembri, atmaksās to pensijas daļu, kas ieturēta par periodu no šī gada 1. jūlija līdz 31. oktobrim. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, izmaksājot pensiju pilnā apmērā par novembri, izmaksās arī starpību, kas ieturēta iepriekšējos četros mēnešos.

Vakcinēties pret jauno gripu pagaidām varētu būt riskanti

Pašlaik pret jauno gripas AH1N1 vīrusu (cūku gripa) vakcinēties varētu būt diezgan riskanti, jo vakcīna ir radīta īsā laika posmā un līdz galam nav veikti vakcīnas klīniskie pētījumi, uzskata ģimenes ārste Ilze Aizsilniece. Viņa norāda, ka arī daudzi medikļi citās valstīs atteikušies vakcinēties pret šo jauno vīrusu un vairākās vietās iedzīvotājus neaicina vakcinēties. Runājot par sezonālo gripu, Aizsilniece norāda, ka ir riska grupas, kuras pret gripu būtu vērts vakcinēt. Tie ir cilvēki pēc 65 gadu vecuma, sirds un asinsvadu slimnieki, hroniskie pacienti, kuru imūnsistēma, iespējams, ir novājināta. Aizsilniece nepiekrīt mītam, ka vakcinācija pret gripu varētu vājināt cilvēku imunitāti, tomēr ir skaidrs, ka tā var radīt blaknes.

Par darba devēja auto mēnesī tomēr būs jāmaksā 81 lats

Paredzēts, ka par darba devēja automašīnas izmantošanu privātām vajadzībām gan darba laikā, gan ārpus tā darbiniekam nodokļos mēnesī būs jāmaksā 81,04 lats, portālu «Delfi» informēja Finanšu ministrijā. Finanšu ministrija skaidro, ka nodokļa aprēķināšanai ieviests nosacīts vērtību - 150 lats mēnesī -, kuru pieskaitīs darba attiecībās gūtajam ienākumam. Tādējādi nodokļu summa, kas papildus būs jāmaksā no darbinieka algas būs 44,90 lats. Šī summa veidosies no iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes 23% apmērā jeb 31,40 latiem un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas darba ņēmēja daļas 9% apmērā jeb 13,5 latiem. Vēl 36,14 lats valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veidā būs jāmaksā darba devējam. Ministrija lēš, ka gadā papildus būs jāmaksā no šādas normas ieviešanas būs 38,4 miljoni latu. Kopumā darbiniekam par auto izmantošanu gadā varētu būt jāmaksā 972,48 lats. Finanšu ministrija piebilst, ka padziļināti pēta šādas normas piemērošanu ārvalstīs un pēc darba pabeigšanas izvērtēs nepieciešamību sagatavot priekšlikumus kādu atvieglojumu paredzēšanai un diskutēt par tiem valdībā. Tāpat, ja tiks pieļauts, ka atsevišķos gadījumos nodokļi nebūs jāmaksā, tiks izstrādāta detalizēta un stingra kārtība par to, kādi pierādījumi atvieglojumu saņemšanai būs jāsniedz Valsts ieņēmumu dienestā.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs - SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astonas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Visi jau nevar. Dažiem jau nepienākas. Un tur neko nevar darīt.

A.A. Milns

PREIĻU NOVADĀ

● 22. oktobrī notika kārtējā Preiļu novada domes sēde.

Apstiprināja grozījumus rajona pašvaldības pamatbudžetā

Pamatojoties uz grozījumiem likumā «Par valsts budžetu 2009. gadam», kā arī MK noteikumiem «Rajona pašvaldības reorganizācijas kārtība», nolemts veikt grozījumus saistošajos noteikumos «Par Preiļu rajona pašvaldības 2009. gada pamatbudžetu». Ieņēmumu daļa samazināta par 442 410 latiem, bet līdzekļu atlikums uz gada sākumu par 615 latiem. Attiecīgi par 443 025 latiem mazāka ir arī budžeta izdevumu daļa, tajā skaitā sociālajai aizsardzībai — par 129 025 latiem mazāk, bet pašvaldību teritoriju apsaimniekošanai — par 314 000 latu mazāk.

Atbalsta iesniegumus

Domes deputāti izskatīja biedrības «Sabiedriskais centrs «Nianse»» vēstuli un nolēma atbalstīt projekta «Priekuļu pamatskolas sporta laukuma labiekārtošana» pieteikumu. Līdz ar to pašvaldības nākamā gada budžetā paredzēts līdzfinansējums 10% apmērā, kas ir 500 lats. Projekta kopējā summa

— 5000 lats.

Vēl domes sēdē izskatīts Preiļu 1. pamatskolas vecāku biedrības «Savai skolai» iesniegums. Deputāti vienbalsīgi nolēma atbalstīt biedrības projekta «Bērnu lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšana» pieteikumu. Arī šajā gadījumā novada domes nākamā gada budžetā paredzēts pašvaldības līdzfinansējums 10% apmērā, maksimālā līdzfinansējuma summa noteikta 800 latu apmērā.

Lēma par vecāku dalības maksu

Domes sēdē apstiprināti Preiļu mūzikas un mākslas skolas noteikumi par skolas audzēkņu vecāku dalības maksu profesionālās ievirzes izglītības programmās. Šie noteikumi paredz, ka dalības maksa izmantojama iestādes attīstībai, pedagogiskā personāla profesionālās meistarības pilnveidei, kvalifikācijas celšanai, audzēkņu un pedagoģu dalībai radošajos pasākumos, rezultatīvas kopdarbības pamudinājumiem, mācību līdzekļu iegādei mācību procesa norisei, kā arī iztrūkstošajai pedagoģu atlīdzībai un to materiālajai stimulēšanai. Noteikumi paredz iespēju

atbrīvot audzēkņus no dalības maksas pastāvīgi vai uz noteiktu laiku.

Divus skolotājus izvirzījis apbalvošanai

Domes sēdē deputāti izskatīja a/s «Swedbank» aicinājumu izvirzīt divus sabiedrības atzinību ieguvušos novada vispārīgā izglītības skolu pedagogus bankas piešķirtās balvas — portatīvo datoru — saņemšanai. Nolemts, ka balvas saņemšanai tiks izvirzīti pārstāvji no Preiļu 1. pamatskolas un Preiļu Valsts ģimnāzijas (no katras pa vienam skolotājam).

Saņemts līdzekļu papildinājums

Saskaņā ar šī gada 15. septembra līgumu par aktīvu nodarbinātības pasākuma «Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība» īstenošanu, par 129 274 latiem palielināti pašvaldības ieņēmumi budžeta sadaļā «Pārējās valsts budžeta mērķdotācijas». Līdz ar to palielināti arī izdevumu budžeta sadaļā «Pārējā ekonomiskā darbība».

Pēc Preiļu novada domes sēdes materiāliem sagatavoja L.Kirillova

INFORMĀCIJA PAŠVALDĪBĀM

Atvieglos pašvaldību bibliotēku tīkla darbību

Pašvaldībām likumos un Ministru kabineta (MK) noteikumos noteikts ievērojams funkciju, uzdevumu un pienākumu apjoms, kādas funkcijas un uzdevumi jāisteno. Ņemot vērā esošo ekonomisko situāciju valstī un pašvaldību budžetus, nav iespējams visas pašvaldību funkcijas un pienākumus īstenot pilnā apmērā. Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (RAPLM) ir izstrādājusi grozījumus vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumos, kuri paredz pašvaldību bibliotēkas vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbību piemērot atbilstoši pašvaldību budžetos paredzētajiem finanšu līdzekļiem līdz 2012. gada 31. decembrim, informē Ilze Dišlere, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas Komunikācijas nodaļas vadītāja vietniece.

Patlaban noteikumi paredz, ka vietējas nozīmes bibliotēkas nodrošina pašvaldības bibliotēku ar atbilstošu izdevumu krājumu — ar nepieciešamo ikgadējo jaunieguvumu, pasūtāmo avīžu un žurnālu, audiovizuālo un elektronisko izdevumu skaitu, bibliotēkas informācijas un uzziņu darbam nepieciešamo enciklopēdiju, rokasgrāmatu, vārdnīcu un citu uzziņu un bibliogrāfisko izdevumu skaitu. Vietējas nozīmes bibliotēkām nodrošina pašvaldības bibliotēkai sadarbības iespējas un komunikāciju ar citām bibliotēkām un iestādēm vienotā bibliotēku informācijas tīklā administratīvās teritorijas robežās un ārpus tās, pieeju pasta, telefona, telefaksa, elektroniskā pasta, tīkla «Internet» sakariem, administratīvajā teritorijā un ārpus tās pieejamām publiskajām datu bāzēm. Lai pašvaldības spētu samērot pašvaldību rīcībā esošos finanšu līdzekļus ar tiesību aktos pašvaldībām noteiktajām funkcijām, RAPLM izstrādātos grozījumus noteikumos 27. oktobrī apstiprināja MK.

Valdība atbalsta obligātās bērnu sagatavošanas skolai no 5 gadu vecuma atjaunošanu un šo pedagogu atalgojuma nodrošināšanu no valsts budžeta

Lai atalgojumu pedagogiem, kas nodrošina 5 un 6 gadus veco bērnu sagatavošanu skolai, 2009./2010. mācību gadā atkal nodrošinātu no valsts budžeta un atjaunotu obligāto 5 un 6 gadus veco bērnu sagatavošanu skolai, 2009. gada 13. oktobrī, Ministru kabinetā atbalstīti grozījumi Izglītības likumā un Vispārējās izglītības likumā, kā arī grozījumi Pedagoģu darba samaksas noteikumos.

Grozījumi paredz noteikt, ka obligātā pirmsskolas vecuma bērnu sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir no 5 gadu vecuma un ka pedagoģu darba samaksa valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, kuri īsteno šīs pirmsskolas izglītības programmas piecgadīgo bērnu sagatavošanai līdz pamatizglītības programmas apguvei, tiek nodrošināta no valsts budžeta, kā tas bija līdz 2009. gada 1. jūlijam.

Iespēja atkal maksāt no 5 gadu vecuma bērnu izglītīšanai

iesaistīto skolotāju algas no valsts budžeta panākta, valdībā apstiprinot «Sociālās drošības tīkla stratēģiju». Tā paredz, ka 2009./2010. mācību gadā no Pasaules Bankas aizdevuma līdzekļiem valsts finansēs piecgadīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošanu skolai, neskatoties uz to, ka, veidojot šī gada budžeta grozījumus un neieklausoties par izglītības nozari atbildīgās ministrijas un ministra argumentācijā, līdzekļi šajā pozīcijā netika paredzēti. Kopumā 2009. gada 4 mēnešiem šo pedagogu atalgojumam ir paredzēti nedaudz vairāk kā 4 miljoni latu.

Grozījumi likumos vēl jāapstiprina Saeimā. RAPLM sniegs atbalstu pašvaldībām vienotas elektroniskās dokumentu vadības sistēmas ieviešanā

Lai atbalstītu administratīvi teritoriālās reformas ietvaros izveidotos novadus un veicinātu sekmīgu dokumentu apriti novadu pašvaldībās, RAPLM speciālisti plāno tikties ar novadu IT un lietvedības speciālistiem, jo ministrija ir izstrādājusi metodiskos ieteikumus, lai novadu pašvaldībās noteiktu kārtību, kādā tiek organizēta vienota dokumentu aprite novadu pagastu (pilsētu) pārvaldēs, kuras izveidotas kā struktūrvienības vai pašvaldību iestādes.

RAPLM apkopotā informācija liecina, ka patlaban ir vairāki dokumentu aprites varianti novadu pašvaldībās. Piemēram, vairākās pagastu pārvaldēs tiek savākti dokumenti un nogādāti novada pašvaldības administrācijā un iereģistrēti reģistrācijas žurnālā, kuri pēc tam atbilstoši kompetencei nogādāti speciālistiem.

Dokumentu saņemšanas brīdī pagasta pārvaldes lietvede informē novada pašvaldības administrāciju, noskaidro reģistrācijas numuru, iereģistrē un atbilstoši kompetencei nogādā attiecīgajam speciālistam. Tāpat dokumenti pagastu pārvaldēs tiek reģistrēti atsevišķos žurnālos un nogādāti atbilstoši kompetencei. Savukārt pastāv arī novadu pašvaldības, kurās dokumentu apriti nodrošina vienota elektroniskā vadības sistēma, kur dokumentu aprite notiek divējādi — centralizēti vai decentralizēti.

Vienotās elektroniskās dokumentu aprites sistēmas ieviešana nodrošinātu vienotu un centralizētu dokumentu uzskaiti, apriti un izpildes kontroli novadu pašvaldībās, kā arī radītu iespēju ietaupīt un veicinātu labas pārvaldības principa ieviešanu novadu pašvaldībās, uzskata ministrija.

Tiekoties ar novadu pašvaldību vadītājiem, lietvedības un IT speciālistiem, Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvji dalīsies pieredzē ar dokumentu vadības sistēmas izvēli un ieviešanu, kā arī iepazīstinās ar labās prakses piemēriem novadu pašvaldībās.

Novadu pašvaldības ar ministrijas izstrādāto kārtību par dokumentu apriti var iepazīties arī RAPLM mājas lapā sadaļā *Pašvaldībām*, kurā iekļauta informācija par korespondences saņemšanas un apstrādes kārtību, reģistrāciju, dokumentu apriti pēc reģistrācijas, uzdevumu izpildi un kontroli un citiem aktuāliem jautājumiem.

«Cik Dievs ir pareizi darījis...»

Nesen Preiļu 1. pamatskolas muzeja telpās tika atklāta Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja speciālistu sagatavotā izstāde par mazpulku kustību pirms astoņdesmit gadiem. Ar skolēniem tikās viens no toreizējiem mazpulcēniem – Livānu novada Rudzātu pagasta iedzīvotājs ANTONS PINTĀNS. Ar viņu arī šīs dienas intervijs.

— Esmu pensionārs un dzīvoju lauku viensētā. Gribo vai negribo, bet ir lietas, kas kārtojamas pilsetā. Arī veikalos jāiepērkas, jo ne jau visu var izaudzēt dārzā. Tāpēc no Pintāniem, kā senāk sauca šo vietu, vismaz reizi nedēļā sēstos automašīnai pie stūres un braucu uz Preiļiem. Man stāstīja, ka pirms daudziem gadiem visi Pintāni nākuši, kā saka, no vienas istabas. Bijušas sešas ģimenes ar vienādiem uzvārdiem. Tagad vairs pat mājas nav palikušas. Divas trīs apdzīvotas sētas, kurās pa vienam diem vecūkiem dzīvo.

Tā sanāk, ka tagad pie mums valda mežs un meža fauna, kas saimnieko gan pagalmos, gan laukos. Vienīgi zaķus reti redzu. Mednieki nemedī ne lapsas, ne caunas, kažokādas nevajag, tāpēc plēsēji savairojušies, zaķus kārtīgi izretinājuši. Ziemā labi ja pāris reizes pēdas esmu manījis. Visur viena vienīga ķīmija un sintētika – i galvā cepures vietā, i mugurā.

— Vēl nesen Rudzātu pagasts bija patstāvīga administratīvā vienība. Tagad esat daļa no Livānu novada. Bet ceļš joprojām ved uz Preiļiem?

— Mazlietīt tālāk gan jābrauc, bet Preiļiem ir savas lielas priekšrocības. Te viss kā dārzā savīts – iestāde pie iestādes, veikals pie veikala, aptieka pie aptiekas. Livānos, ja tev nav mašīnas, kājām tos attālumus neizstaigāt.

Varu palielināt, ka kopš 1972. gada vadu automašīnu, bet motociklista tiesības man vēl senāk – no 1954. gada.

— Toreiz laikam skaitījāties brašs puisis, ja reiz motocikls bija. No jaunām meitām arī piekrišana bija, vai ne?

— Kāda tur piekrišana, vairāk sliktuma... Cilvēkos vairāk negatīvais izpaužas. Ne prieks par to, ka citam veicas un ir spējas, bet skaudība. Tādā laikā dzīvojam. Sevišķi tāpēc, ka biju leģionārs, pie tam dzīvs palicis, un vēl ar *īžu* braucu, kad citam pat velosipēda nebija. Bija tādi, lai viņiem vieglas smiltis, kas jautāja – a tu zini, kas tu esi? Kas tad esmu?.. Vai pats esi gudrāks vai labāks par mani? Es toreiz varēju droši preti runāt, jo biju *lēģeri* izcietis, filtrācijas nometni Maskavā. Toreiz katru tādu lietu ar dzimteni saskaņoja, izsijāja. Ja reiz mani mājās atlauda, tātad neesmu nekāds noziedznieks.

Leģionā mani pašas kara beigās paņēma, 1944. gada 7. septembrī. Tobrīd biju pamucis bēgļu gaitās, mani Rīgā savāca. Nekāda karošana nesanāca, jo vācieši nepārtraukti atkāpās. Naktis no krievu aplenkuma mukām, daudzi mūsējie tā arī nogūla svešajā vacu zemē. Bet labāk nerunāsim par to, sāpīgi. Viņsaulē politiskā pārliecība jau nav svarīga. Paliks tas, kas rakstīts vēstures grāmatās. Svarīgi vienīgi, kas un kā šīs grāmatas rakstīs.

— Bet sarunas temats mums taču pavisam cits. Atgriezīsimies jūsu mazpulcēna laikos.

— Esmu dzimis 1925. gada 7. novembrī. Senāk Latgalē bija pārsvarā kuplas ģimenes, bet mūsējā tikai divi bērni – es un vecākais brālis Juris. Bagāts un stiprs pagasta bija, ar krietnām saimniecībām. Pāri Ošai līdz Upeņiem mežam lielākie gruntieki saimniekoja, pa 40 un 60 hektāriem zemes. Elsti, Pudincovi, Eriņi uz Stīrnienes pusi dzīvoja.

Rudzātu mazpulcē iestājos 1939. gada sākumā. Gribējās būt kā lielajam brālim, jo viņš mazpulcē aktīvi darbojās visādos pulciņos. Bija vingrotāji, kokgriezēji, bija mērķi šāvēju pulciņš un citi. Gribo uzsvert, ka mazpulks nebija bērnu, bet jauniešu organizācija, kurā darbojās puīši līdz 21 gada vecumam, kad tika iesaukti armijā, bet jauniņi varēja turpināt darbošanos vēl ilgāk.

Bērniņā biju aktīvs puika. Man patika iet skolā un visur piedalīties. Mazpulcēniem katru mēnesi tika rīkotas sapulces, regulāras nodarbības pulciņos. Kur vēl lielāks prieks lauku puīšiem, ka deva mazkalibra šauteni un jāva trenēties šaušanai mērķi.

Mazpulcēnu lauciņi arī katram bija ierādīti. Bet kas tad tas par darbu! Mājās vecākiem vajadzēja palīdzēt, daudz krietnāk strādāt. Vasarās tikko no ganiem brīvs, jāšķin biešu lapas un cukām jāsapakā siens jāplauj un jāžāvē. Visur smags roku darbs – plaušana, kraušana, vezumā likšana. Tēvs, māte, bērni – lieli un mazi – visi strādāja. Reti kuram turīgākam saimniekam zirgvilkmes tehnika iegādāta, ja nu vienīgi siena grābeklis un plaujmašina.

Darbs pirmajā vietā. Ja gribējās uz upi aizskriet nopeldēties vai pamakšķerēt, tad tikai pusdienlaikā, kamēr govīs kūti un vecāki klēti atpūtās. Tā bija pavisam citāda pasaule.

— Kādi ir jūsu spilgtākie iespaidi no mazpulcēnu gadiem?

— Tie noteikti saistīti ar valsts mēroga sacensībām šaušanā 1940. gada vasarā. Atceros, ka no guļus pozīcijas 100 metru attālumā visi četri šāviņi bija desmitniekā. Pēc nedēļas, 17. jūnijā, Latvijas okupācija.

Iepriekšējā gadā no 2. līdz 4. septembrim Rīgā notika mazpulku kustības desmit gadu jubilejas svinības. Ar skaistu parādi tagadējā Uzvaras laukumā, starp citu, arī toreiz šī vieta saucās Uzvaras laukums. Valdības tribīnē visādi augsti kungi, ministri, bet parādi pieņēma Kārlis Ulmanis. Žurnālā «Mazpulks» 1939. gada oktobra numurā npublicēta fotogrāfija, kad uzstājās dekoratīvie vingrotāji. To vidū kā viens mazs punktiņš esmu redzams arī es. Brālis Juris kopā ar draugu Antonu Cakulu piedalījās šāvēju sacensībās, abi saņēma godalgas. Jurim balvā bija cūkādas portfelis ar sudraba emblēmu, ko dāvāja uzņēmums «Bekona eksports».

Labi atceros, kā 1939. gada augustā pelnīju naudu mazpulcēna

● Šonedēļ kādreizējais mazpulcēns, dzīvesgudrais pensionārs Antons Pintāns no Rudzātiem svinēs savu 84. dzimšanas dienu. Lai tuvinieku un visu mīļo cilvēku lokā ir priecīga ne tikai šī, bet arī daudzas jo daudzas turpmākās dienas! Foto: L.Kirillova

formas tērpam. Negribēju svētkos Rīgā izskatīties kā baltais zvirbulis linu biksēs. Vecāki nebija turīgi ļaudis, kas var lieku latu puikam tērēt, tāpēc vajadzēja pelnīt pašam.

Sākumā aizbraucām abi ar tēvu zirga pajūgā uz Livānu miestu. Pie židiem Vafnām, kuri turēja gan veikalu, gan šūvēju darbnīcu, man noņēma mērus un noteica laiku, kad forma būs gatava. Bet vajadzēja pašam nopelnīt desmit latus, ko samaksāt. Zinu, ka tā bija liela nauda – desmit latus rudenos uzpircēji maksāja par ļoti labu aitu.

Tā es devos pelnīt pie kaimiņiem, kuri audzēja linus un linu plūcamajā laikā ņēma dieniņus, tas ir, strādniekus. Parasti – sievietes, bet paņēma arī mani, pusauga puiku. Ai, kādi lini, tīri un gar! Sievām vajadzēja pieliekties, bet es stāvēju pilnā augumā un sauļām plūcu, plūcu. Četras vai piecas dienas strādāju, vakaros jutos ļoti noguris. Kā sākām no rīta, kad saulīte mazā gabalā, tā līdz vakaram, kad tuvojās rietam. Nekādu pulksteņu, laiks bija debesis ierakstīts.

Kad pienāca septembris, nauda bija kabatā un varēju doties pie skroderiem uz Livāniem. Tēvam rudens darbi darāmi, tāpēc kājām nosloju tos kilometrus. Paēdu brokastis un cauri Steķu silam – pa mežu bija taisnākais ceļš. Pusceļā uzkalniņā meža vidū stāvēja ugunsdzēsēju novērošanas tornis. Intereses pēc, protams, uzrāpos pašā augšā, paskatījos, cik skaista panorāma apkārt. Kā bildē!

Pie šuvējiem norēķinājos, uzģērbu formas tēru un tālāk uz Livānu dzelzceļa staciju, kur bija nolikta pulcēšanās, lai brauktu uz

galvaspilsētā notiekošajiem mazpulcēnu svētkiem. Tas bija mans pirmais brauciens uz Rīgu, nakti tā likās tik bezgala skaista. It sevišķi veikalu vitrīnas – ne padomju laikos, nedz tagad neko tik skaistu neesmu redzējis. Gatavā debesu valstība!

— Kā tālāk virzījās jūsu dzīve?

— Kad atgriezies no *lēģera*, tēvu vairs nesastapu, viņš bija miris. Divus gadus līdz kolhozu dibināšanai strādāju savā saimniecībā. 1949. gada 31. martā tas viss beidzās. Katrā *deravņā* pa kolhozam izveidoja, pēc gada sāka apvienot, mani uz kādu laiku *izbīdīja* par brigadieru. Apkārt dzirdēju runājam par visādiem *melnajiem elementiem*, sapratu, ka tas par mani. Aizgāju no kolhoza projām, strādāju *rajoņā*, Atašienes mežniecībā, Barkavas mežrūpnieciskos.

Vēlāk gadus piecus strādāju Daugavpils meliorācijas stacijā. Toreiz raka lielos meliorācijas grāvjus, bet mēs bijām grāvju malu nostiprinātāju brigāde – plāvās griezām velēnas un ar tām izklājām grāvjus. Tā turpinājās līdz 1962. gadam. Gan labi nopelnīt varēja, gan brīvs cilvēks skaitījās, kā saka, pats sev kungs. Pa to laiku Rudzātos bija *sovhozs* izveidots. Parādījās jauns darba veids – govju mākslīgā apsēklošana. Aizsūtīja mani uz kursiem tepat Vidsmuižā, sāku strādāt.

Dzīvē visādi gadās, reizēm kūleņu kūleņiem. Māte nomira, bērni izskolojās un aizbrauca uz Rīgu. Ar sievu izšķīrāties, pats pārcēlos uz Rīgu. Izveidoju jaunu ģimeni, nostrādāju Rīgā 18 gadus. Mājai, kurā mītinājāties, uzradās īpašnieks, dzīvoklīti vajadzēja atbrīvot. Laime, ka dzimtas mājas

nebija nopostījies vai pārdevis, atgriezāmies Rudzātos. Bērni mūs bieži apciemo, paši braucam ciemos pie viņiem. Viss ir labi.

— Jums ir liela dzīves pieredze. Atceraties laikus, kad no Rīgas ostas uz ārzemēm devās kuģi ar Latvijas bekonu, sviestu. Mūsu mazā valstiņa pati bija paēdusi un vēl citus pabaroja. Kas notiek tagad?

— Tagad?.. Teikšu tā – mums nav tautsaimnieka. Lūk, Ulmanis gan bija tautsaimnieks, kuram nerūpēja sava labuma krāšana. Pašlaik mums nav tādu talantīgu saimnieku. Vispirms partija ar partiju karo, bet valsts ir pēdīgā vietā. Varbūt es kļūdos, bet mūsu politiķi valsti uzskata par slaucamu govī, no kuras tik ņemt un ņemt, grābt un grābt. Un sākas tas no pašas augšas, kur labi iekārtojušies bijušās padomju savienības bērni – ar padomju morāli un padomju dvēseli. Cilvēkus grūti pārtaisīt. Daži godīgi, protams ir, bet viņi vēlēšanu laikā *noslikt* tajā vairākuma zaķi.

— Sakiet, kā to jauno cilvēka un politiķa dvēseli izaudzināt?

— Vēsture. Tautas vēstures zināšana ir pats pirmais un galvenais, kas jaunatnei jāma. Man sirds saules, kad dzirdu skolotājus spriedelējam, vai Latvijas vēsture vispār būtu jāma. Tādi izglītības darbinieki ar slotu projām jādzen, kas šitā runā. Kam tad mēs vispār esam vajadzīgi? Par kalpiem un pamēšiem Krievijai, Anglijai vai Amerikai? Ja cilvēks nezina savu vēsturi, nav arī patriotisma.

Kā Mozus kādreiz savu tautu četrdesmit gadus pa tuksnēsi vadīja, tā arī tagad – vecajai paaudzei ar veco domāšanu jāiziet. Pareizi Kristus teica, ka esam mulķu zeme. Nākamgad būs Saimes vēlēšanas, droši vien atkal tos pašus vecos ievēlēs. Turpinās raust miljonus, interesanti tikai, vai viņi domā tās bagātības kapā līdzī paņemt?.. Rietumvalstīs bagātē mantu un naudu paaudžu paaudzēm krājuši, tie ir tēvu tēvu mantojumi, bet pie mums kā pasakā – visi bija nabagi, bet pēkšņi daži pāris gados kļuvuši par miljoniāriem. Tāpēc, ka valsti izzauguši un tautu apkāpuši.

— Ko jūs domājat par tiem, kas tagad pamet Latviju?

— Tas ir komplikēts jautājums. Atbildes ir vairākas, bet visas pareizas. No vienas puses, traks būtu tas, kurš nebrauktu projām. No otras puses, ja visi aizbrauks, tauta izzudīs...

Neesmu nekāds mācīts vīrs, bet saprotu, ka, ceļot māju, vispirms pamati un sienas jāuzbūvē, bet jumts pēc tam. Mums gribo otrādi. Ja sēžam bedrē, tad taisīsim pamatu, uz kura pakāpties.

— Sakiet, kā jūs rikojāties, lai prātā nāktu tikai labas domas?

— Atceros jaukos mirklus pagātnē, paskatos, cik skaistas debesis vīrs galvas. Priecājos par dabu. Un dziļi dziļi sevi padomāju – cik labi un pareizi Dievs ir darījis, pasauli šādu taisīdams, bet cik liels mulķis tomēr ir cilvēks, to visu nenovērtēdams...

L.Kirillova

Kultūra – vienīgā joma, ar ko lepoties pasaulē

Aizvadītajā piektdienā Preiļu novadu apmeklēja kultūras ministrs Ints Dālderis kultūras ministrijas parlamentārās sekretāres Elītas Šņepstes pavadībā. Klāt bija LR 9. Saeimas deputāts Jānis Eglītis. Ministra darba vizīte sākās Preiļu novada domē, tiekoties ar pašvaldības vadību un deputātiem. Pēc tam Ints Dālderis apmeklēja Preiļu mūzikas un mākslas skolu, Preiļu kultūras centru, parka kapelu, piedalījās tēlniecības plenēra «Legēnda» un mākslas plenēra «Preiļi. Rudens 2009» noslēgumos, mākslinieka Jāzepa Pigožņa jubilejas izstādes atklāšanā. Vizītes noslēgumā kultūras ministrs Preiļu galvenajā bibliotēkā tikās ar novada kultūras iestāžu vadītājiem, darbiniekiem, ar pašdarbības kolektīvu vadītājiem un citiem interesentiem. Ministru pavadīja Preiļu novada domes priekšsēdētājs Āldis Adamovičs.

● Kultūras ministrs Ints Dālderis Preiļu galvenajā bibliotēkā.

Foto: A. Šņepsts

Preiļu novada pašvaldības pārstāvji un kultūras darbinieki uzdeva daudzus aktuālus jautājumus. Valdības pārstāvja atieksme bija izpratoša, taču bez rožainiem solījumiem, bet ar aicinājumiem objektīvi novērtēt pašreizējo smago ekonomisko situāciju un finansiālā ziņā neko daudz negaidīt arī no nākamā gada budžeta, — tā īsumā varētu raksturot notikušās sarunas domē un bibliotēkā. Ints Dālderis pozitīvi novērtēja izmaiņas, kas Preiļos un kultūras iestādēs notikušas pēdējos gados. Pusgada laikā, kopš esmu šajā amatā, apzināju, cik ārkārtīgi apjomīgs un smags ir darāmais kultūras jomā, — iesākti milzīgi infrastruktūras projekti, turpinās kopīgā kultūras mantojuma veidošana, bet sakarā ar budžeta samazināšanu ir ļoti sarežģīti to darīt. Pašreiz smagākais kultūras jomā ir finansējuma veidošana nākamā gada budžetam. Salīdzinot 2010. gada paredzamo budžeta apmēru kultūras jomai ar 2008. gadu, samazinājums ir apmēram par 60 procentiem, teica ministrs. Tomēr, lai cik drūmi šis aplēses arī neizskatītos, kultūras jomā nebūs neviena tāda lieta, no kā nāksies atteikties pilnībā.

Smagu finansiālu triecienu šī gada otrajā pusgadā piedzīvoja mūzikas un mākslas skolas, jo katastrofāli tika samazināti pedagogu atalgojumam paredzētie līdzekļi. Ints Dālderis skaidroja, ka nākamā gada budžetā pedagogu atalgojumam paredzēti astoņi miljoni, kas būs divreiz vairāk nekā šī gada nogalē atvēlētā nauda, taču uz pusi mazāka summa, salīdzinot ar pagājušo

gadu. Ministrs aicināja šo iestāžu pedagogu darba apmaksā piedalīties arī pašvaldībām, lai varētu saglabāt šo sistēmu kā tādu. Atbildot uz jautājumu, vai piedalīšanās nākamgad notiekošajos skolēnu dziesmu un deju svētkos gulsies uz pašvaldību pleciem, vai arī var cerēt uz kādu palīdzību no valsts puses, Ints Dālderis skaidroja, ka šo svētku organizēšana ir Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā, tomēr valdība panākusi vienošanos, ka vairāk nekā pusotrs miljons svētku rīkošanai tiks piešķirts. Taču arī pašvaldībām ar savu finansējumu būs jāpiedalās. Preiļu novada domes vadība vēlējas saņemt ministra skaidrojumu attiecībā uz Raiņa muzeja «Jasmuiža» tālāku pastāvēšanu. Muzejs iekļauts aģentūras «Memoriālo muzeju apvienība» sastāvā, tam ievērojami samazināts jau tā minimālais finansējums. Ints Dālderis stāstīja, ka aģentūra izveidota, lai šajā jomā ieviestu kādas izmaiņas, jo valstī pastāv ļoti daudz dažādu memoriālo muzeju, piemēram, J. Raiņa veltīti seši. Neviens no muzejiem gan netikšot slēgts, taču to uzturēšanas izdevumi esot jāsamazina, tāpēc

aģentūra apzina, kādi pakalpojumi tajos tiek sniegti, cik darbinieku strādā, kāds ir muzeju darbalaiks. «Treknajos gados» Rīgā, piemēram, kādā muzejā, kurš ierīkots divstābu dzīvokli, strādājuši 14 darbinieki. Skaidrs, ka šādu slogu valsts budžets turpmāk vairs nevarēs paviļt.

Ministram bija jāuzklausā arī kritika par to, ka pārāk nepārdomāti tika ierobežotas pensionāru iespējas strādāt. Preiļu mūzikas un mākslas skola līdz ar to palika bez metāla pūšamo instrumentu pedagoga, un arī kopumā valstī atsevišķu specialitāšu mūzikas pedagogu līdz ar to pietrūkst. Arī ministrs atzina, ka šīs lietas tika izņemta ļoti īsā laikā un zaudēti ļoti speciālisti daudzās nozarēs, kam nav iespējams atrast aizvietotājus. Piemēram, gandrīz visi klavieru skaņotāji valstī esot pensijas vecuma cilvēki.

Kultūras ministrs skaidroja arī situāciju sakarā ar Nacionālās bibliotēkas celtniecību. Finansējums bibliotēkas būvniecībai Kultūras ministrijas budžetā ir iedalīts konkrēti šī objekta būvēšanai, to nevar izmantot kādām citām kultūras nozares vajadzībām. Šogad no būvniecībai paredzētās naudas iekonomēti jau 2,5 miljoni. Notiek diskusijas par lētāku apdares materiālu iegādi. Bibliotēkas celtniecības izmaksu kontrolēšana notiek stingrāk kā jebkurā citā vietā, skaidroja Ints Dālderis. To nepārtraukti veicot Valsts kontrole, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs.

Tikšanās laikā Preiļu galvenajā bibliotēkā ministrs stāstīja, ka kultūras jomā pašreiz galvenā prioritāte ir nodrošināt kultūras izglītības jomas pastāvēšanu, nodrošinot, lai visas bērnu mūzikas un mākslas skolas varētu strādāt. Kultūra ir vienīgā joma, ar kuras sasniegumiem Latvija var lepoties pasaulē, uzsvēra ministrs. Bibliotēkas direktore Sigita Brice sniedza informāciju par iestādes veikumu, par ieguvumiem, realizējot Melindas un Bila Geitsu fonda projektu. Bibliotēkas apmeklētāju skaits ievērojami palielinājies, un gada laikā šajā iestādē bijuši 70 000 apmeklējumu. Viņa arī pievērsa uzmanību, ka katastrofāli samazinās finansējuma apjoms jaunu grāmatu iegādei. Savukārt ministrs informēja, ka valsts turpinās apmaksāt interneta izmantošanu publiskajās bibliotēkās, bet, ja tam neatradīs līdzekļus, iespējams, ka šim nolūkam varēsot saņemt palīdzību no Geitsu fonda.

Latvijā ir vairāk nekā 500 kultūras nami, un šajā ziņā esam visblīvāk noklātā valsts pasaulē, tas ir pārāk daudz, stāstīja kultūras ministrs. Tāpēc esot skaidrs, ka

pašvaldības nevarēs tos visus vienādi atstāt. Daudzviet zem viena jumta ar tautas namu atrodas arī bibliotēkas, un, iespējams, ka arī tām nāksies piedzīvot optimizācijas procesu tāpat kā skolām. Šajā sakarībā varbūt nāksies pieņemt arī nepopulārus lēmumus.

Silvija Kurtiņa, tautas mākslas kolektīvu vadītāju pārstāve, vēlējas uzzināt, kāpēc noņemta mērķdotācija tautas mākslas kolektīvu vadītājiem un kāpēc likvidēti valsts kultūras inspektoru amati, jo šie darbinieki uzturēja tiešu saikni starp Kultūras ministriju un pašvaldībām. Ministrs stāstīja, ka sāktas sarunas par tautas mākslas darbības procesa turpmāko atbalstīšanu valsts līmenī, bet attiecībā par kultūras inspektoriem atbildēja, ka tas darīts, samazinot birokrātisko aparātu. Tagad tiek veidotas jaunas amata vienības — par kultūru atbildīgs darbinieks katrā no plānošanas reģioniem. Būs organizēti arī tautas mākslas kolektīvu virsvadītāju darbs, izvirzot viņiem vienādas prasības, lai kārtējie dziesmu svētki tiktu sagatavoti augstā kvalitātē. Preiļu novada kultūras centra direktors Guntis Skrimblis uzdeva jautājumu par situāciju kultūras centru, namu un tautas namu akreditācijā, — vai un kad tā notiks. Ministrs pavēstīja, ka akreditācijas kritēriji ir izstrādāti, valdība tos pieņēmusi zināšanai, bet sakarā ar smago finansiālo situāciju pašlaik nevar pašvaldībām izvirzīt jaunas prasības attiecībā uz to, kādiem jābūt kultūras centriem. Tomēr likumdošanā būtu jābūt izstrādātām prasībām par to, kas ir kultūras centri un kādiem tiem jābūt, piekrita ministrs.

Uz vairākiem jautājumiem atbildes vēlējas saņemt arī muzeju darbinieki, jo Preiļos bija ieradusies arī atālaiku pilsētu muzeju pārstāvji, arhīvu speciālisti.

Sarunās tika skarta arī nacionālā kino joma, piemēram, kāpēc finansējums tiek piešķirts tādu filmu uzņemšanai, ar ko gan Latvija piedalās starptautiskos festivālos, savukārt tās negūst publikas atsaucību, bet tautā iemīļotiem un talantīgiem režisoriem nav līdzekļu jaunu darbu radīšanai. Varbūt, piešķirot naudu filmu uzņemšanai, līgumā jāparedz, cik lielus ienākumus no tās varēs iegūt, filmu demonstrējot, un finansēt tikai to kinorežisoru darbus, kuru filmas atmaksāsies?

Ints Dālderis sarunas laikā vairākkārt izteica komplimentus Preiļu novada kultūras iestāžu adresē — kultūras centram, bibliotēkai, mūzikas un mākslas skolai.

L. Rancāne

Atklāts koka skulptūru dārzs

30. oktobra pēcpusdienā Preiļos laukumā starp parka kapelu, Preiļu 2. vidusskolu un Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja pārziņā esošo vārtsarga namiņu svinīgi tika atklātas pirms divām nedēļām uzstādītās koka skulptūras. Tās ieviesušas jaunus un mazliet neparastus vaibstus vēsturiskajā vidē, atgriežoties grāfu Borhu laikos, jo arī toreiz parku rotāja koka statuetes.

Septembrī desmit dienas Preiļos strādāja koka tēlnieki — pirmā koka tēlniecības plenēra «Legēnda» dalībnieki. Kā skulptūru atklāšanas pasākumā, kurā piedalījās arī kultūras ministrs Ints Dālderis, atzina muzeja direktore Tekla Bekeša, desmit topošo mākslinieku radītie darbi ir lieliska dāvana pilsētai un labs aizsākums jaunai tradīcijai — koka tēlniecības plenēriem pilsētā. Ideja tika īstenota, pateicoties Preiļu rajona padomes finansiālajam atbalstam, kā arī līdzekļiem, kas iegūti projekta rezultātā no Latgales Kultūras programmas ar Valsts Kultūrkapitāla fonda un Latgales Reģiona attīstības aģentūras finansiālo līdzdalību.

Plenēra dalībnieki — tā vadītāja, tēlniece Māra Kalniņa un Latvijas Mākslas akadēmijas Latgales filiāles studenti Artis Adijāns, Artis Rubulņiks, Māra Aleksandroviča, Krista Kuzņecova, Zane Elerte, Matiss Kalniņš, Haralds Kiščenko un Ēriks Libeks — dalījās iespaidos par plenēra

gaitu un stāstīja par saviem darbiem, atzīstot, ka viņi ir ļoti priecīgi dāvināt Preiļiem savus veidojumus.

Tā kā plenēra projektā nebija iekļauti līdzekļi skulptūru uzstādīšanai, pateicības vārdi par palīdzību tehnisko problēmu risināšanā izskanēja arī uzņēmējiem Ivaram Vaivodam (SIA «LETIV būve») un Guntim Lauram (SIA «Fons būve»), kā arī plenēra nesavtīgajam atbalstītājam uzņēmējam Jānim Stupānam, kurš sagādāja apaļkokus koka skulptūru veidošanai.

«Vienmēr var vēlēties labāk un vairāk. Kā rajona padomes iestāde mēs pirmo koka tēlnieku plenēru aizsākām un pārmantojamību novēlam arī Preiļu novada domei,» uzsvēra Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša. Lai būtu veiksmīgi arī nākamie koka tēlnieku plenēri Preiļos un pilsēta papildinātos ar jauniem talantīgu mākslinieku darbiem, muzeja vārtsarga namiņa pagalmā tika sadedzināta ugunsskulptūra. Rituālu pavadīja tautasdziesmas ilggadēja muzeja sadarbības partnera Līvānu novada Turku pagasta folkloras kopas izpildījumā.

L. Kirillova

● Viena no izteiksmīgākajām skulptūrām ir Mākslas akadēmijas trešā kursa studenta Arta Adijāna «Pērkondievs». Foto: L. Kirillova

Mākslinieka Jāzepa Pigožņa jubilejas izstāde

«Laimīgs tas mākslinieks, kas nākamībai dāvā savas acis, savu skatu uz dzimto zemi. Jāzeps Pigožnis to redz saules apaļajā pilnībā. Kad tuvojos Rēzeknei, es jūtu, ka mani mostas viņa redzējums, zeme pārvēršas apaļos kļūmos, kas sola maizi tiem, kuri mil darbu un sievu kuplumu. Mostas smaidis un milība pret šo Dieva radīto pasauli un apziņu, ka arī tas no Jāzepa, no viņa dzi-vesziņas un gara.»

Tā pirms pieciem gadiem, 2004. gadā, rakstījis mūsu novadnieks, kinorežisors Jānis Streičs par Jāzepu Pigožni viņa septiņdesmit gadu jubilejas sakarā. Pagājušajā piektdienā, 30. oktobrī, Preiļos kultūras nama izstāžu zālē tika atklāta mākslinieka 75. jubilejas izstāde – vienīgā Latvijā. Pirmā Pigožņa darbu izstāde bija 1958. gadā. Strādādams glezniecības, grafikas, grāmatu ilustrācijas un medaļu mākslas žanros, viņš sarīkojis vairāk nekā 50 personālizstādes Latvijā un ārzemēs, vairākas no tām arī kopā ar meitu Lauru (2004. gadā Bonnā). Kopā ar citiem māksliniekiem piedalījies grupu izstādēs Latvijā, kopā skaitā vairāk nekā 150. Viņa darbi izstādīti 19 izstādēs Krievijā,

tajā skaitā Maskavā — 15 reizes, Vācijā — sešās izstādēs, Baltkrievijā — četrās, Polijā un Lietuvā — trijās, Luksemburgā, ASV, Beļģijā un Ukrainā — divās, kā arī Igaunijā, Čehoslovākijā, Azerbaidžānā, Bulgārijā, Nīderlandē, Mongolijā, Zviedrijā, Francijā, Ungārijā, Moldovā, Kirgizstānā, Spānijā, Dānijā, Austrālijā. Reti kurš mākslinieks var lepoties ar tik bagātīgu ilustrāciju klāstu, kādas skatāmas vairāk nekā 30 grāmatās. Un kur nu vēl daudzie startautisko konkursu diplomu un prēmijas.

Jāzepa Pigožņa darbi atrodas muzejos Latvijā, Polijā, Bulgārijā, Krievijā, Baltkrievijā, daudzās valstīs, sabiedriskajās iestādēs un privātkolekcijās Latvijā, Francijā, Norvēģijā, Zviedrijā, Somijā, Itālijā, Vācijā, Lielbritānijā, ASV, Taivānā, Kanādā, Beļģijā, Dānijā, Japānā, Austrālijā un citur.

Lai gan savā jubilejas izstādē Jāzeps Pigožnis skatītāju vērtējumam nodevis arī Marokā un Nicā tapušos darbus, vairākumā tomēr redzamas dzimtās zemes ainavas — «Pie Sauleskalna», «Parka celiņš», «Pavasaris Rīgas nomalē», «Vecās dzirnavas Krāslavā», «Saulespuķes māla krūzē».

Gadalaiki gleznās nomaina cits citu, bet visur — līdzsvarotība, harmoniskums un rāma nosvērtība. Latviskums. Dzīvīgums. Bet visam pāri — izcila profesionalitāte. Ne velti 2000. gadā Pigožnim piešķirta Latvijas Kultūrkapitāla fonda mūža stipendija par ieguldījumu mākslā.

Samulsis no lielās uzmanības, sirsnīgajiem sveicieniem savā jubilejā, mākslinieks atzina, ka katrā izstādē mazliet lidzinoties utrupei. Nākamajai reizei un nākamajai izstādei jāgādā jauni darbi. «Kad biju mazs puika, reiz uztaisīju būrīti strazdam. Kamēr pavasari gaidīju strazdu atlidojam, būrīti ievācās zvirbulis. Biju pagalam sautis, nu kā tad tā? Man nevajadzēja šo svešo irnieku, tāpēc vairākas reizes nēmu būrīti juntu nost un metu laukā zvirbulienu sadētās olas. Bērna prātā nebiju izvēlējis pareizāko un taisnīgāko soda veidu, bet zvirbulienu tajā pavasarī izdēja vienpadsmit olas. Arī māksliniekam izstāžu rīkošana ir tāda kā zvirbuļa olu *izņemšana* — ir jārada jauni un jauni darbi,» uzrunājot izstādes apmeklētājus, savās pārdomās dalījās mākslinieks. Un tie noteikti taps!..

● Mākslinieks, profesors Jāzeps Pigožnis savas 75 gadu jubilejas izstādes atklāšanā saņēma ziedus, laba vēlējumus un dāvanas, tajā skaitā arī jauku soliņu, kuru tūdaļ arī *piemērija*.

Rudens plenēra darbi papildina kolekciju «Preiļi gleznās»

Jau kļuvis par tradīciju, ka oktobra pēdējā nedēļā Preiļos un apkārtnē ik gadu sastopami mākslinieki ar molbertiem, skiču albumiem un krāsus kastēm. Tā bija arī visu iepriekšējo nedēļu, kad pilsētā un novadā risinājās piektais mākslinieku rudens plenērs, kura darbi skatītāju uzmanībai kultūras nama lielajā zālē bija izstādīti 30. oktobrī.

Plenēru tradīcija Preiļos aizsākusies tālā pagātnē. Daudzi, iespējams, nemaz nezina, ka Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājumā atrodas darbi, kas datēti ar 1880. gadu, — no plenēra, kurā piedalījies Rīgas Tautas Studiju dalībnieki. 1995. gadā Preiļos notika Rēzeknes Mākslas koledžas audzēkņu plenērs, bet 2002. gadā jauno mākslinieku vasaras praksi turpināja Latvijas Mākslas Akadēmijas Latgales filiāles studenti.

Profesionālo mākslinieku plenērus muzejs uzsāka organizēt 1998. gada vasarā. No 2005. gada par tradīciju kļuvuši rudens plenēri — brīdī, kad daba pierimusi pēc plaukšanas, augšanas un augļu rīšanas, bet krāsas ieguvušas pilnbriedu. Rudens plenēros piedalās plaši pazīstami profesionāli mākslinieki no Latgales, mūsu novadnieki un viesi no ārvalstīm.

Organizējot plenērus, tiek veicināta novada mākslinieku radošā darbība, jauno mākslinieku izaugsme. Šo profesionālo mākslas plenēru rezultātā Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja krājums regulāri tiek papildināts ar augstvērtīgiem mākslas darbiem. Pēdējo piecu gadu laikā kolekcija «Preiļi gleznās» papildināta ar dāvinājumiem, kuru vērtība pašlaik jau pārsniedz 20 000 latu.

Šoreiz plenēra «Preiļi. Rudens 2009» dalībnieku sastāvs bija visai daudzveidīgs. Plenērā piedalījās Rīgā dzīvojošais mākslinieks, mūsu novadnieks Jāzeps Pigožnis; mākslinieks, profesors Osvalds Zvejsalnieks no Rēzeknes; jaunās mākslinieces Vēsma Ušpele, Vija Stupāne un Ilze Griezāne; Rēzeknes pilsētas galvenais mākslinieks Vladimirs Serkovs; per-

spektīvais jaunais mākslinieks preilietis Jānis Plivda; topošais mākslinieks, šobrīd Latvijas Mākslas Akadēmijas Latgales filiāles students, preilietis Aivis Pizelis; par labu draugu muzejam kļuvušais Utenas mākslas skolas direktors Jonass Pleckevičius no Lietuvas. Pirmo reizi rudens plenērā strādāja un ar dienvidniecisko kolorītu savos darbos skatītājus iepriecināja Rīgā dzīvojošais gruzīnu mākslinieks Nugzars Paksadze.

Plenēra «Preiļi. Rudens 2009» noslēguma izstādē Preiļu kultūras nama lielajā zālē, kas bija plaši apmeklēta, mākslas cienītāji iepazinās ar visu mākslinieku darbiem. Kā «Novadniekam» pastāstīja Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša, muzeja krājumā nonākuši 11 lieliski darbi, kuros pārsvarā gleznota rudenīgā pilsēta un tās ielas (Vija Stupāne «Kapela», Osvalds Zvejsalnieks «Preiļu mājiņas», Aivis Pizelis «Brīvības iela», Vladimirs Serkovs «Preiļi. Brīvības iela», Jānis Plivda «Pilsēta»). Lietuviēti Jonasi Pleckevičiusu joprojām saista leģendām apvītais parks («Vecais zirgu stallis»). Jāzepa Pigožņa gleznās redzamas apkārtnes rudenīgi skaistās ainavas ar pakalniem («Rudens»). Ilze Griezāne muzejam uzdāvināja gleznu «Saullēkts», bet Vēsma Ušpele gleznoja preilenes («Ogas. Gunīta un Olga»). Šoruden mākslinieku gleznās vērojami arī rudens ziedi («Miķeļi»), to autore ir Vija Stupāne. «Skats ar dzelteno mājiņu» — tā saucas gruzīnu mākslinieka Nugzara Paksadzes darbs, kurā plaši attēlota pilsētas ainava ar mājām un baznīcas torņiem.

Uzrunājot plenēra dalībniekus un izstādes apmeklētājus, Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs solīja, ka pašvaldība darīs visu iespējamo, lai finansiālās un ekonomiskās krīzes apstākļos atrastu līdzekļus rudens plenēru tradīcijas turpināšanai. Toties mākslinieki solīja pašvaldības vadītāju turēt pie vārda arī nākamrudeni.

Neskatoties uz rudenīgi pelēcīgo laiku, ar īpaši spilgtām krāsām un sauli bagāti bija gruzīnu mākslinieka Nugzara Paksadzes plenēra darbi. N.Paksadzes personālizstādes bijušas Rīgā, Ludzā, Zeļona Gora (Polijā), bet gleznas atrodas privātās kolekcijās Austrālijā, Vācijā, Zviedrijā, Rumānijā, Ukrainā, Krievijā, Gruzijā, Lietuvā, Igaunijā un Polijā, kā arī Latvijā.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Bagātākā ģimene valstī — Lembergi

Valstī bagātākie cilvēki ir Lembergu ģimene — Ventspils mērs Aivars Lembergs, kā arī viņa bērni Andrijs un Liga Lembergi, kuru turība mērāma 200 miljonos latu, atsaucoties uz korporatīvo finanšu kompānijas «Latvijas stars» un «Baltic Screen» aprēķiniem, raksta «Diena.lv». «Rietumu bankas» līdzīpašnieka Leonida Esterkina īpašuma kopējā vērtība sasniedz 71 miljonu latu, Kirova un Annas Lipmanu — 65 miljonu latu. Pirmajā desmitniekā ir Sergejs Zaharnijs ar 62 miljoniem, Ernests Bernis ar 59 miljoniem, Oļegs Fiļs ar 57 miljoniem, Justs Karlsons ar 55 miljoniem, Krasovicku ģimene (Viktors Krasovickis, Aleksandra Krasovicka) ar 50 miljoniem, Karginu ģimene (Valērijs Kargins, Rems Kargins, Maksims Kargins) ar 50 miljoniem un Igors Buimisters ar 47 miljoniem latu. 100 bagātāko cilvēku saraksts publicēts žurnālā «VIP Lounge».

Kandidēs uz ES prezidenta amatu

Bijusi Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga piekritusi kandidēt Eiropas Savienības (ES) prezidenta amatam. Viņa intervijā Latvijas Televīzijai uzsvera: «Ja ir interesanti piedāvājumi, es neesmu no tiem atsacījies». ES prezidenta amata izveidi paredz Lisabonas līgums, kurš vēl nav stājies spēkā. Par galveno pretendentu uz šo amatu līdz šim uzskatīts bijušais Lielbritānijas premjers Tonijs Blērs. Starp kandidātiem min arī Nīderlandes premjerministru Janu Peteru Balkenendi un viņa bijušo Somijas kolēģi Pāvo Liponenu.

Ieņēmumu dienestu vada Jezdakova

Valdība par Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ģenerāldirektora pienākumu izpildītāju apstiprinājusi VID ģenerāldirektora pirmo vietnieci, Galvenās nodokļu pārvaldes direktori **Neliju Jezdakovu**, raksta LETA. N. Jezdakova 2008. gadā rīcī jau tika

iecelta par VID ģenerāldirektora pienākumu izpildītāju pēc Andra Sončika atstāšanās no amata. Finanšu ministrs Einaris Repše 22. oktobrī ierosināja disciplinārieti pret VID ģenerāldirektoru Dzintaru Jakānu par viņa rīkojumu nepildīšanu un atstādīšanu viņu no amata. FM uzskata, ka atstādīšana dienesta reorganizācijas procesu nekavēs. VID rotācijas kārtībā nomainītas arī citas augsta līmeņa amatpersonas.

Garšīgākais šī gada medus — no Sutru pagasta pļavām

Sākums 1. lappusē.

Pagājušajā nedēļā, 23. oktobrī, Viduslatvijas Lauku attīstības biroja telpās Preiļos uz pieredzes apmaiņas semināru jaunu zināšanu papildināšanai pulcējās apkārtējo novadu bitenieki. Tika degustēti un noteikti bijušā Preiļu rajona dravās iegūtais un garšīgākais šīs vasaras medus. Tas nācis no Livānu novada Sutru pagasta pļavās ziedošajiem augiem, veselīgo gardumu savākušas vietējā bitenieka, zemnieku saimniecības «Veclaudas» īpašnieka Otomāra Ušacka medus nesējas.

Semināra laikā dravu īpašnieki pārrunāja jautājumus par bišu barības nodrošinājumu saimēs ziemošanas laikā, no Latvijas Biškopības biedrības instruktora konsultanta Guntara Melņa uzzināja jaunumus no šovasar notikušā Vispasaules biškopju kongresa «APIMONDIJA 2009». Tika pārrunātas arī biškopju iespējas startēt programmas «LEADER» aktivitātēs.

«Šogad pieprasījums pēc medus ir ļoti liels, piedāvājums to nespēj nodrošināt,» «Novadniekam» atzina Latvijas Biškopības biedrības Preiļu nodaļas vadītāja Mārīte Vucenlīdzdāne. «Medus cenas šogad ir augstākas nekā pērn, piemēram, Livānu tīrģū par puslitru burciņu prasa trīs latus, bet par litru — sešus latus. Citviet cenas ir vēl augstākas.»

Analizējot mazā ienesuma iemeslus, speciāliste atzina, ka vasarā klimatiskie apstākļi bišu veiksmīgam darbam bijuši nelabvēlīgi — pārāk vēsas, vējainas un lietainas dienas galveno nektāru ziedēšanas laikā. Tādos apstākļos maz izdalījies arī nektārs, secinājuši dravu īpašnieki. Pie tam vasaras nogalē, kad saimes tiek pamazām gatavotas ziemošanai, stropos daudz sanests tā sauktais lapu medus. Tas nozīmē, ka dravu īpašniekiem bija jāgādā par saimju ziemošanai nepieciešamo barību, jo lapu medu, kas cilvēkiem ir ļoti veselīgs, pašām bitēm gan nevajag atstāt. Biedrības instruk-

Preiļos notikušajā bišu dravu īpašnieku seminārā 13 bitenieki aizvadītās sezonas garšīgākā medus noteikšanai bija iesnieguši 16 medus paraugus. Pēc degustācijas tika noskaidrots, ka tituls «Garšīgākais medus 2009» pienākas veselīgajam saldumam, ko sarūpējušas Livānu novada Sutru pagasta zemnieku saimniecības «Veclaudas» īpašnieka Otomāra Ušacka (attēlā pirmajā rindā vidū) medus nesējas.

tors konsultants Guntars Melnis šajā sakarā sniedza biškopjiem padomus, kā pareizāk rīkoties, lai saimes labāk pārziemotu un nākamo pavasari sagādātu pietiekami spēcīgas un veselīgas.

Semināra dalībnieki atzina, ka daudzviet dravās turpina izplatīties bišu slimības. Varroatoze ir biežāk sastopamā slimība, pret kuru dravu saimnieki izmanto bioloģiskos preparātus, gan skudrskābi, gan skābepēskābi. Pozitīvi vērtējams fakts, ka šogad apkārtējos novados ir konstatēti mazāk iznikušu saimju nekā pērnvasar. Pagaidām Latviju mazāk skārusi arī tāda bīstama kaite kā peru puve, kuras konstatēšanas gadījumā saime ir jālikvidē. Vispasaules biškopju kongresā pārrunāta citās valstīs, it īpaši Amerikā, konstatētā problēma, ka bišu saimes pazūd, atstājot tukšus stropus. Latvijā šīs bišu saimju pazuššanas sindroms nav masveidīgs, taču jābūt uzmanīgiem. Kādi ir iemesli, speciālisti vēl nav vienojušies, iespējams, kādu īpašu apstākļu kopums liek medus nesējam doties projām no stropa.

Zinātnieki lēš, ka vaina varētu būt meklējama mobilo sakaru plašajā pielietojumā, jo magnētiskā starojuma dēļ bites vienkārši apjuk, nomaldās un nespēj atrast ceļu mājup.

Kā atzina biedrības vadītāja M. Vucenlīdzdāne, pēdējā laikā rīkoti semināri ir arvien kuplāk apmeklēti. Tas nozīmē, ka cilvēkiem aug interese par dravošanu, lai gan lielākajā daļā saimniecību ir vien dažī stropi un medus tiek iegūti tikai pašu vajadzībām. Dīemžēl entuziastu vidū joprojām maz ir gados jaunu cilvēku.

Diez vai Latvija savu klimatisko apstākļu dēļ kādreiz kļūs par medus ražotāju lielvalsti, taču savas vajadzības nodrošināt mēs spēsim, teica M. Vucenlīdzdāne. Tiesa, ja medus cenas noturēsies pašreizējā līmenī, nozare varētu būt visai perspektīva, vēl jo vairāk tadēļ, ka turpmāk biškopības produkti varēs tikt izmantoti arī citiem mērķiem, piemēram, vīna un citu alkoholisko dzērienu mājražošānā. Bišu dravu īpašniekiem tas pavērs jaunas iespējas produkcijas realizācijai.

AKTUĀLA INFORMĀCIJA

Vēl var pieteikties atbalstam

Zemkopības ministrija (ZM) atgādina, ka līdz 16. novembrim Lauku atbalsta dienests (LAD) pieņem projektu pieteikumus Lauku attīstības programmas 2007. — 2013. gadam pasākuma «Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana» trešajā kārtā.

Kā «Novadnieku» informē ZM preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja vietniece Solveiga Lazovska, pasākuma trešās kārtas publiskais finansējums noteikts 10 miljonu latu apjomā. Kārtā iesniegtu projektu īstenošanas beigu datums noteikts divu gadu laikā no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesniegumu apstiprināšanu.

Atbalsta mērķis ir paaugstināt lauksaimniecības produktu pārstrādes efektivitāti, veicināt produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, palielināt bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās lauksaimniecības un Latvijas agroklimatestiskajiem apstākļiem un tradicionālajām ražošanas metodēm raksturīgo pārstrādes produktu klāstu.

Pasākuma ietvaros tiek atbalstītas šādas investīcijas lauksaimniecības produktu pārstrādei: jaunu būvju un esošo būvju

rekonstrukcija; jaunu iekārtu un aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmas nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana; investīcijas vides aizsardzības jomā pārstrādes uzņēmuma darbības uzlabošanai.

Uz atbalstu var pretendēt pārstrādes uzņēmumi, kas pārstrādē darbojas vismaz divus gadus, un kooperatīvu veidota jauna komercsabiedrība, kas plāno darboties ar piena un gaļas pārstrādi. Pieļauts, ka publiskā līdzfinansējuma daļa projektā var sniegt 50% no attiecināmajām izmaksām.

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai atrodami ZM mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā ES atbalsts.

Būs iespēja piedāvāt graudus intervencei

No 1. novembra Lauku atbalsta dienestā (LAD) graudu īpašnieki var iesniegt pieteikumus kviešu un miežu pārdošanai intervencē. Pieteikumi tiks pieņemti līdz nākamā gada 31. maijam, «Novadnieku» informē LAD sabiedrisko attiecību speciālisti.

Minimālais labības daudzums, kas var tikt pārdots intervencē, ir 80 tonnas. Graudu īpašniekiem ir jānodrošina noteik-

tas pārtikas kvalitātes labības piegāde intervences noliktavai, vai arī pieteikuma iesniegšanas brīdī labībai jāatrodas intervences noliktavā.

Labības intervences iepirkuma piegādēm novembrī ir noteikta pamatcena — 101,31 eiro par tonnu labības. Cenu katru piegādes mēnesi palielinās par 0,46 eiro tonnā.

Informācija par pieteikumu iesniegšanu, kā arī par kvalitātes prasībām atrodama LAD mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā ES atbalsts, kā arī Tirgus stabilizēšanas pasākumu daļā.

Plāno paplašināt lauksaimniecības risku fonda dalībnieku loku

Kā «Novadnieku» informē Zemkopības ministrijas (ZM) preses un sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente Viktorija Kalniņa, ministrija izstrādājusi MK noteikumu projektu «Grozījumi MK 2008. gada 18. augusta noteikumos nr. 669 «Kārtība, kādā administrē un uzrauga lauksaimniecības risku fondu, nosaka iemaksu veikšanu un kompensāciju izmaksu no fonda». Šis projekts izsludināts valsts

sekretāru sanāksmē.

Lai paplašinātu fonda dalībnieku loku, paredzams, ka turpmāk lauksaimnieki iemaksām fondā drīkstēs pieteikt arī vienas kultūras ziemāju vai vasarāju sējumu platības. Pašreiz noteikumos ir noteikts, ka ir jāpiesaka visas ziemāju vai vasarāju sējumu platības. Noteikumu projekts paredz precizēt formulu, pēc kuras tiek aprēķināti nelabvēlīgu klimatisko apstākļu radītie zaudējumi.

Tāpat noteikumu projekts tiek papildināts ar jauniem nosacījumiem gadījumos, ja iepriekšējā gadā fondam pieteiktās ziemāju sējumu platības ir koriģētas — pārsētas, tad fonda dalībnieks par to trīs mēnešu laikā no notikuma informē Lauku atbalsta dienestu.

Kompensāciju atbalsta intensitāte lauksaimniekiem noteikumu projektā ir paredzēta līdz 50% pašreizējo 30% vietā. Noteikumu projekta pielikumos ir precizēta iesniegumos pieprasītā informācija par iemaksu veikšanu risku fondā, kā arī par nelabvēlīgu klimatisko apstākļu radītajiem zaudējumiem.

Izmaiņas noteikumos stāsies spēkā pēc to apstiprināšanas valdībā un publicēšanas laikrakstā «Latvijas Vēstnesis».

Augstākais apbalvojums tas, ar ko apbalvo bērni

Siltā un sirsniņā gaisotnē Preiļu galvenajā bibliotēkā noslēdzās akcija «Atraktīvākais skolotājs», kuras laikā novada izglītības iestāžu skolēni bija izvēlējušies vis — vis —, vismīļākos, jaukākos, draudzīgākos, labestīgākos, atraktīvākos pedagogus. Atraktīvākā pedagoga nomināciju ieguva: Preiļu 1. pamatskolas skolotāji Ieva Babre un Uldis Čerpakovskis; Aizkalnes pamatskolā — Aleksandra Masļakova; Priekuļu pamatskolā — Diāna Bravacka; Salas pamatskolā — Anita Vjaksē, Preiļu vakara un maiņu vidusskolā — Sandra Zagorska; Preiļu 2. vidusskolā — Diāna Spiridonova un Žanna Lebedeviča; Preiļu Valsts ģimnāzijā — Ivars Pakers, Katrīna Tarasova un Feoktists Pušņakovs. Savus kolēģus sveikt bija ieradusies skolu direktori, darbabiedri, audzēkņi. Atzinības vārdus pedagogiem veltīja Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs, izsakot pateicību arī bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas vadītājam Vilhelmīni Jakimovai par iniciatīvu akcijas organizēšanā, un novada izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis.

Novada atraktīvākie skolotāji tika noskaidroti, lūdzot katras skolas audzēkņus anketās norādīt skolotājus, kuriem, viņuprāt, šis

apzīmējums piederētos visvairāk, un pamatot savu izvēli. Pēc tam skolās bērnu atbildes tika apkopotas, noskaidrojot, par kuru pedagogu iesniegts visvairāk anketu. Kādi skolotāji tad bērniem patīk? Lūk, kas rakstīts nominēto skolotāju raksturojumos: laipna (s), atsaucīga, stilīga, interesanta, ar labu humora izjūtu, labsirdīga, skolotāja (s) māca izcili, prot labi izskaidrot jauno vielu, uz jautājumiem par nesaprotamo atbild tūlīt, prot dzīt jokus, bet ir arī prasīga, sportiska, čakla, klasē nav miluliņu, jo pret visiem izturas vienādi, mudina skolēnus piedalīties olimpiādēs un konkursos, pārdzīvo par skolēnu veiksmēm un neveiksmēm, apjautājas, kāpēc skolēns bēdīgs un prot izklaidēt drūmo garastāvokli, nemāca tikai no grāmatas, bet izmanto dažādus materiālus. Un daudz citu labu vērtējumu.

Materiālas balvu šajā pasākumā netika pasniegtas, bet, kā izteicās viena no nominantēm, — bērnu apbalvojums skolotājam ir augstākais apbalvojums.

Bieži šajā tikšanās reizē tika pieminēts smaids, labestība, — «smaids ir vienīgā valūta, kas nav mainījusi kursu.» «smaids izglābs pasauli», skolotāji augstu vērtēja, ka «skolēni mūsos saskatījuši ne tikai vagaru, ne tikai bakstītāju, bet atbalstu un palīgu.»

● Preiļu novada skolu pedagogi – nominācijas «Atraktīvākais skolotājs» ieguvēji kopā ar Preiļu galvenās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas vadītāju Vilhelmīni Jakimovu (pirmā no kreisās) ar Preiļu novada domes pārstāvjiem. Foto: A. Šņepsts

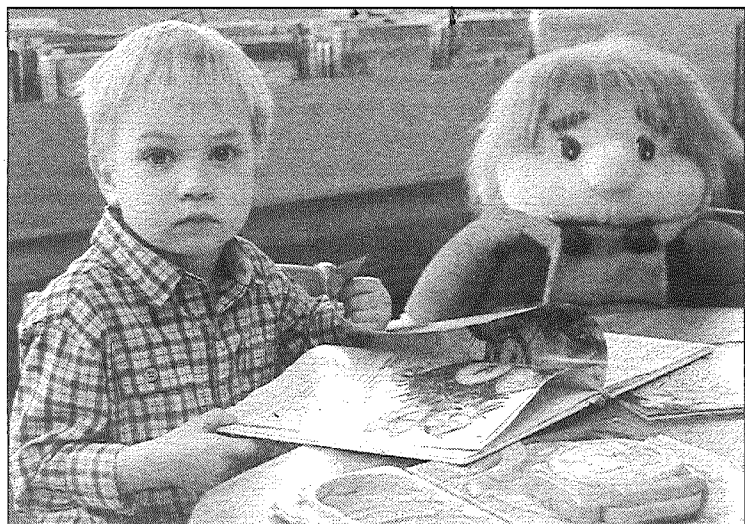
Netika runāts nedz par krīzi, nedz par smago ekonomisko situāciju, bet izbaudītas pozitīvās emocijas, saņemot savu audzēkņu nevloto mīlestību. Šodienas apstākļos katrs skolotājs pelnījis nosauku-

mu — atraktīvākais, jo viņam jāatrod veids, kā skolēnos ieaudzināt pārliecību, ka viena no galvenajām vērtībām dzīvē ir izglītība.

Skolotājus sveica bērnu literatūras nodaļas teātra pulciņš «Kā-

jām gaisā», Preiļu 2. vidusskolas deju grupa Rimmas Gavrilovas vadībā. Muzikālu sveicienu savai nominētajai skolotājai bija sagājuši Salas pamatskolas bērni pedagoga Jāzepa Skuteļa vadībā.

Draudzības saites ar grāmatu jāveido bērnībā

● Markuss Martinkuss ir viens no jaunākajiem lasītājiem, kas pastāvīgi ierodas Preiļu galvenās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā, prot paņemt grāmatas, pārskatīt, apskatīties un saudzīgi nolikt atpakaļ plauktā. Markusa mamma stāstīja, ka dēlens līdz nēmsānai grāmatas izvēlas pats, bet mājās māmiņa lasa priekšā. Nesen paņēmis bērniem saprotamā valodā uzrakstītu un bagātīgi ilustrētu grāmatu par zemi, debesīm, zvaigznēm un Saules sistēmu kopumā. Ļoti liela nozīme bērna pieradināšanai pie lasīšanas ir tam, ka šeit ir ļoti laba bibliotēka, kurā patīkami uzturēties, ka te var arī parotāties, teica Inese Martinkusa. Viņa pati ir lasītāja pieaugušo bibliotēkā, bet nereti izņemot interesantas grāmatas arī bērnu nodaļā – par galda klāšanu, par rotājumiem svētkiem, par rokdarbiem. Foto: A. Šņepsts

Māmiņai pie rokas — uz bibliotēku

Bagātīgs vārdu krājums, attīstīta iztēle, plašāks redzesloks nekā vienaudžiem, spējas loģiski spriest, — tā raksturojami bērni, kas draugos ar grāmatu ir kopš mazām dienām, saka Preiļu galvenās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas vadītāja Vilhelmīne Jakimova. Jo agrāk bērns sāk draudzēties ar literatūras pasauli, jo labāka bagāža tiek ielikta viņa attīstības pamatā. Protams, divus vai trīs gadus vecs mazulis pats nemāk uzziņāt, ko slēpj daudzās rindiņas lappusēs, tāpat ir par mazu, lai atrastu ceļu uz bibliotēku, grāmatu veikalu, vai mājās no plaukta izceltu kādu pasaku. Tāpēc

viennozīmīgi liela loma bērna ievadīšanā grāmatu pasaulē ir viņa vecākiem. Kā liecina V.Jakimovas novērojumi, pēdējā laikā bibliotēkas apmeklētāju vidū aizvien biežāk parādās jaunas māmiņas un tēti ar bērniem pie rokas. Izvēlas grāmatas pieaugušo literatūras nodaļā, bet pēc tam kopīgi dodas uz trešo stāvu, kur bērnu literatūra. Savukārt vecāki bērni ir jau pietiekami patstāvīgi, lai kādu laiciņu uzturētos te, kamēr mamma vai tētis pieaugušo lasītāvā iedzīlīnās presē, vai arī nodarbojas pie interneta. Arī bērnu literatūra paredzēta dažādiem vecuma posmiem, tāpēc diez vai četrgadīgs mazulis būtu priecīgs pie plaukta ar grāmatām, kas domātas domātas grāmatas. Tagad gan šis projekts apstājies, tomēr individuālais

saprotamā valodā, iekārtots atsevišķs stūrītis ar paklāju, zemiem galdīņiem un krēslīņiem, ar spēļu lāciem un zaķiem, kur novietotas arī plānas, krāsainas bilžu grāmatīņas.

Bērniņam jālasa priekšā, kad viņš vēl mammas punci

Pirms kāda laika bērnu grāmatu nodaļa piedalījās projektā «Pirmā tikšanās ar bibliotēku». Jo agrāk sākas darbs bērna lasītprasmes apgušanai un viņa ceļš līdz grāmatas iepazīšanai, jo rezultāts ir labāks, uzskata V.Jakimova, tāpēc viņa bibliotēkas līdzdalību šajā projektā uzsāka, topošajām māmiņām «Māmiņu skolā» organizējot sarunas par to, cik nozīmīgi topošā bērna attīstībai ir tas, kādas grāmatas viņas gaidību laikā lasa, kādu mūziku klausās. Ja atšķiram kādu no centrālajiem dienas laikrastiem, tad redzams, ka no 30 rakstiem vismaz 27 ir ar negatīvu ievirzi, teica V.Jakimova, piezīmējot, ka rajonu (reģionālā) prese šajā ziņā gan pozitīvi atšķīroties. Ir svarīgi, gaidot bērniņu, sevi uzpildīt ar pozitīvām emocijām, ar uzziņas materiālu, vakaros paņemt pasaku grāmatu un savam vēl punci esošajam mazulītim palasīt pasaciņu, nevis aizrauties ar kādu žurnālu par slavenību privātās dzīves jautājumiem un nonākt depresijā par to, ka pašai tie nesašņiedzami, ieteic pieredzējuši bibliotekāre un pedagoge, jo daudzi darba gadi viņai pavadīti skolā.

Bērnu literatūras nodaļas pārstāves apmeklēja arī sapulces bērnodarzā, aicinot vecākus aizdomāties par grāmatas lomu bērnu attīstībā. Ik gadus bērnodarza mazuļi kopā ar mammām un audzinātājiem ierodas arī bibliotēkā uz pirmo tikšanos ar grāmatām. Šādām dienām bibliotēka īpaši gatavojas, tikšanās notiek pēc interesanta scenārija, bērnu sagaida pasaku tēli, mazie ciemiņi var izstaigāt un aplūkot bibliotēku, noskaidrot, kuros plauktos atrodas pirmsskolas vecuma bērniem domātas grāmatas. Tagad gan šis projekts apstājies, tomēr individuālais

darbs joprojām tiek turpināts. Labu piemēru, kā grāmatu pasaulē ievadīt mazos, rāda Alda Adamoviča ģimene, kuras bērni, izņemot pašu jaunāko atvasi, darbojas bērnu žūrijā, stāstīja V.Jakimova. Kopumā bērnu literatūras nodaļā par lasītājiem kļuvuši 58 pirmsskolas vecuma bērni. Iespējams gan, ka lielākajai daļai no viņiem grāmatas mājās tiek lasītas priekšā, taču apsveicami, ka mazie bibliotēkai savā dzīvē jau ieradījuši stabili vietu.

Grāmatas, kas spēlē un saka «nau»

Pirmsskolas vecuma bērniem paredzētās grāmatas ir ļoti daudzveidīgas. Vienas veicina bērna radošās nodarbības, otras ir traktorīna, mašīnītes vai citas spēlmanīņas veidā un ar tām var gan rotaļāties, gan lasīt. Ir tā saucamās mazo bērnu enciklopēdijas, kas domātas atbildēm uz mazo «kāpēcīšu» jautājumiem, ir uzlīmju grāmatas, ir muzikālas, ir tādas — ar taustiņiem, ko piespiežot var uzziņāt, ko «saka» cūciņa, ko — gailis. Jaunākās paaudzes grāmatām pievienoti plejeriņi ar disku. Mēs cenšamies mazos bibliotēkai piesaistīt visādos veidos, stāstīja nodaļas vadītāja, tāpēc neliekuļojot varot teikt, ka pēc pirmās iepazīšanās mazajiem pat negribas doties mājup. Visi gatavi kļūt par lasītājiem, un drīz vien daudzi māmiņas vai tēta pavadībā sākot apmeklēt bibliotēku. Ipašas reklāmas kampaņas gan netiekot organizētas, bet katrā reizē, kad vien bibliotēka piedalās kāda pasākuma organizēšanā, mazie tiekot uzrunāti atsevišķi.

Nereti jaunie vecāki saka, — bērns sācis iet skolā, bet pie grāmatu lasīšanas piespiežams ar asarām un varu, stāstīja V.Jakimova. Diemžēl, īstais grāmatu lasīšanas uzsākšanas laiks jau nokavēts. Ja bērnam tiek lasīts priekšā jau pirmajā dzīves gadā, — mazais agri pievērsīs uzmanību grāmatai, bet pirmo reizi paņemt grāmatu tikai triju gadu vecumā, nezinašs, ko ar to darīt.

Vecāki, veidojot bērna attieksmi pret

grāmatu, pieļaujot arī kļūdas. Bijijs gadījums, kad bērniņš sapriecājies, jo bibliotēkā ieraudzījis tādu pašu grāmatu kā mājās. Nesis savai vecmammai to parādīt. Grāmatīņa slidējusi no rokām, bezmaz vai vilkusies pa grīdu, bet pieaugušais cilvēks aizrādījies, — neplēs grāmatu, tu taču neesi mājās. Tātad mājās grāmatu drīkst plēst?

Diemžēl spaidīgajos finansu apstākļos jaunu bērnu grāmatu iegāde ir stipri ierobežota, tomēr skaistu, ar krāsainām ilustrācijām bagātu grāmatu pašiem mazākajiem lasītājiem bibliotēkā joprojām ir daudz. Lielu papildinājumu bibliotēka iegūst ikgadējos grāmatu svētkos. Pēdējā laikā nākas vairāk domāt nevis par projektiem dažādu aktivitāšu organizēšanā, bet par to, kā piesaistīt sponsorus, teica V.Jakimova, jo diemžēl valstī bērnu vajadzībām nepieciešamie līdzekļi tiek «apcirtti» bez zēlastības. Arī ģimenes grāmatu dārdzības dēļ nevar atļauties to piršanu, bet tāpēc jau pastāv bibliotēkas, kur lasīšanas kāri var remdēt bez maksas.

Datorspēliņu cienītājus uzvar lasošie

Vai modernās informācijas tehnoloģijas nevar aizvietot grāmatu lasīšanu? Nevar, — atbild V.Jakimova. Pirmkārt, lasīšana attīsta runas spējas un valodu, attīsta iztēli, sniedz ļoti bagātīgu informāciju par apkārtējo pasauli. Grāmata māca arī pacietību. Vecāki mēdz zēloties, ka bērns nespēj uz vietas nosēdēt pat piecas minūtes, bet grāmatas lasīšana var palīdzēt nostiprināt uzmanību, iemācīties koncentrēties. Bibliotēkā noticis informācijas meklēšanas konkurss, kurā sacentās divas komandas, — bērni, kas lasa grāmatas, un tie, kas laiku pavada tikai pie datora. Grāmatas lasošie bērni parādījuši daudz lielāku apķēriību, zināšanas, viņiem izrādījās labāka telpiskuma izjūta. Kādreiz skolā bija jāmacās J. Raiņa dzejolis par grāmatu: «Kas visu izteic bez mēles? Man saka, — tā grāmata. Ar viņu labākās spēles un mīļākās sarunas».

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Noslēgusies akcija «Zalta rūku ceļš Latgali»

● «Ceiruleits» ar savām rotaļām latgaļu gaumē.

Līvānos, Latgales mākslas un amatniecības centrā notika akcijas «Zalta rūku ceļš Latgali» noslēguma pasākums, kurā piedalījās akcijas dalībnieki, kas apceļojuši vairāk nekā piecas amatnieku darbnīcas, kā arī amatnieki, kas savās darbnīcās uzņēma ceļotājus. «Zalta rūku ceļš Latgali» šogad norisinājās jau trešo gadu pēc kārtas. Ik gadus tā sākas 15. maijā un ilgst līdz 15. oktobrim. Akciju rīko Ludzas amatnieku centrs sadarbībā ar Latgales mākslas un amatniecības centru Līvānos. Latvijas ceļotājiem un ārzemju tūristiem ir iespēja iepazīt Latgali, izziņot amatu prasmes un tradīcijas, darbojoties 45 amatnieku darbnīcās, kas iesaistījušās akcijā.

Ceļotāji, kuri apmeklēja vismaz piecas amatnieku darbnīcas, tika pie īpašiem sertifikātiem, kas apliecina viņu darbošanās prieku un kāda amata apgūšanu, savukārt tie, kuri apciemoja vairāk nekā piecas darbnīcas, noslēguma pasākumā saņēma dāvanas, ko bija sagādājuši Latgales amatnieki.

Kā informēja Inita Šķelta, Latgales mākslas un amatniecības centra speciāliste, neskatoties uz sarežģīto ekonomisko situāciju valstī, interese par šo apceļošanas akciju nav mazinājusies arī šogad. Latgales amatnieku darbnīcas akcijas laikā sāka apmeklēt vairāk nekā 500 dalībnieku. Taču ne visiem pietika izturības iecerēto pabeigt, tādēļ akcijas noslēgumā sertifikātu saņēma 37 ceļotāji. 20 no viņiem bija apceļojuši vairāk par piecām noteiktajām amatnieku darbnīcām. Viena no dalībniecēm – Dace Stūre – pārspējusi visus, jo apmeklējusi 33 amatnieku darbnīcas. Savukārt vairāki no ceļotājiem akcijā piedalījušies atkārtoti un solījās iesaistīties arī turpmākajos gados.

Naskos ceļotājus, noslēguma pasākuma dalībniekus, izklaidēja folkloras kopa «Ceiruleits», iepriecinot ar savām dziesmām, iesaistot rotaļās un dejās. Iepriecina tas, ka akcija kļuvusi populāra un ceļotāju skaits, kas tajā piedalās, ar katru gadu palielinās. Tas nozīmē, ka mūsu mērķis ir sasniegts, — tiek veicināta tūrisma attīstība Latgalē un popularizēti mūsu amatu pratēji. Tiek radīta interese par amatu, attīstītas amatu prasmes, saglabātas tradīcijas, teica Latgales mākslas un amatniecības centra vadītāja Ilze Griezāne.

Akcija un tās noslēgums norisinājās ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Tā kā interese par akciju arī trešajā tās pastāvēšanas gadā izrādījās tik liela, rīkotāji ir nolēmuši tradīciju turpināt un nākošajā gadā rīkot to atkārtoti, piedāvājot apmeklētājiem jaunu karti ar vēl plašāku Latgales amatnieku aplūkojamo darbnīcu skaitu. Tā būs ne tikai latviešu, bet arī krievu, angļu un vācu valodās, dodot iespēju arī ārzemniekiem iesaistīties amatnieku darbnīcu apskatē, stāstīja Inita Šķelta.

L. Rancāne

Septiņdesmit govīs — trijos plauktos?!

Melnraibas un brūnas, garkājainas un ducīgas, ragainas un tolas, ar zāles kumšķi mutē un puķi aiz auss — tik dažādas un neatkārtojami amizantas piena devējas mit Viduslatvijas Lauku attīstības biroja darbinieču Ainas Golubevas un Zitas Briškas kabinetā Preiļos. Saimniecēm ar viņām nekādu raīžu — ne slaucamas, ne barojamas, ne kopjamas, jo gotiņas attēlotas uz kafijas un tējas krūzēm viņu kopā ar kolēģēm vairākus gadus krātajā un joprojām regulāri papildinātā kolekcijā.

Pašlaik lauku speciālistes savā kolekcijā uzskaitījušas ap septiņiem desmitiem dažādu tematisku krūziņu, bet kopumā to esot bijis vēl vairāk. Kā jau ikdienā lietojami trauki, dažas esot sašķīdušas lauskās, bet citas ieplisušas. «Bojātās metam laukā, pieturoties pie ticējuma, ka ieplisušus traukus mājās nedrīkst glabāt,» saka Zita. Pirmās gotiņkrūzītes kabinetā uzradušās pirms gadiem četriem kā suvenīri no dažādiem pieredzes apmaiņas braucieniem, semināriem un ceļojumiem. Daudzas no tām ir sadarbības partneru un apmeklētāju dāvinātas.

Katrai krūzītei ir savs stāsts. Kāda, lūk, atceļojusi no Briseles, cita — no brauciena uz Zviedriju vai Spāniju, Dāniju, Franciju vai Austriju. Kolekcijā, kas tagad izvietojusies trijos plauktos, goda vieta ierādīta kādam lielākam melnbaltam govīs eksemplāram. Tiesa, tā nav krūze, bet gan muzikāla rotallīta, kas darbojas ar bateriju palīdzību un prot dejot. Šo raibaļu Lauku attīstības biroja speciālistēm Ziemassvētkos uzdāvinājuši kolēģi no Pārtikas un veterinārā dienesta.

«Mums visas krūzītes mīlas, bet tāpēc jau neliedzam no tām padzert tēju vai kafiju arī apmeklētājiem un kolēģiem,» stāsta Zita un stāsta, ka pašām esot vismīlākās krūzītes. Aina, piemēram, tāda esot, kā viņa pati saka, saulainā govīs — koši dzeltena krūzīte ar smieklīgu garkājainu govī uz sāna. Tas nekas, ka mākslinieks mazu tesmeni uzņēmējs, toties cik optimisma ragainajā ģimī, smejas pati Aina. Padzeries no tādas krūzītes un, skaties, arī uz dzīvi var palūkoties optimis-

● Viduslatvijas Lauku attīstības biroja lauku attīstības speciālistes Zita Briška un Aina Golubeva kopā ar savām līdzsinejām kolēģēm četru gadu laikā izveidojušas īpašu kolekciju — aptuveni septiņus desmitus dažāda izmēra un krāsu krūzītes. Taču viena iezīme ir kopīga — uz krūzītēm attēlotas gotiņas. Foto: L.Kirillova

tiskāk Vēl citai krūzei govīs attēls dāvinātāja apšrocīgi uzgleznots.

Mēs jau saprotam, ka piens jālieto uzturā ik dienas. Pienā ir kalcījs un visas pārējās labās lietas, par ko tik daudz runā uztura speciālisti. Taču uz darbu jau nenesīs līdz piens kanniņu, tāpēc

biežāk baudām kafiju, piparmētru vai liepziedu tēju, piekožot klāt, kā tagad moderni teikt, piena izstrādājumus, teiksim, sieru vai kādu citu našķi, atzīst neierasto krūziņu kolekcionāres.

L.Kirillova

Vērša gadā, pirms divpadsmit gadiem

1997. gada novembris

Uz 85 aktīvas darbošanās gadiem atskatījās Rimicānu pamatskola un tās pedagogu saime. Skolā strādāja deviņi skolotāji, mācījās 40 skolēni.

Preiļu 2. vidusskola paudusi gatavību nākamajā mācību gada atvērēt 10. klasi mācībām valsts valodā. Līdz tam skolā mācības notika krievu valodā.

Rajona bibliotēka svinēja 50 gadu jubileju. Tika sveiktas pirms tam rajonā notikušās bibliotēku skates uzvarētājas. Pirmajā grupā pirmo vietu ieguva Riebiņu un Aizkalnes pagastu bibliotēkas, otrajā grupā — Pelēču pagasta un Saunas pagasta Smelteru bibliotēkas. Svētku sarīkojumā paldies par darbu tika teikts gan

lasītājiem, gan strādājošajiem, gan bijušajiem darbiniekiem, gan atbalstītājiem, kas dāvinājuši grāmatas, pieminēti aizsaulē aizgājušie. Muzikālais apsveikums izskanēja skatuves mākslinieka Ivara Kalniņa un viņa kundzes Aurēlijas izpildījumā.

Pirmo dzimšanas dienu atzīmēja Latvijas organizācijas «Glābiet bērņus!» Preiļu rajona nodaļa.

No Matīsa cietuma pirms soda termiņa izciešanas tika atbrīvots bijušais Latvijas kompartijas līderis Alfreds Rubiks. Lēmumu par atbrīvošanu tiesa pieņēma tādēļ, ka A. Rubiks cietumā pavadījis trīs ceturtdaļas no piespriedē termiņa un cietumā priekšzīmīgi uzvedies. Tiesa bija piespriedusi A. Rubikam brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem un mantas kon-

fiskāciju par mēģinājumu ar vardarbīgiem līdzekļiem gāzt valsts varu Latvijā.

Deviņdesmitie gadi bija laiks, kad rajonā bieži ieradās dažādu jomu speciālisti no ārzemēm, vieni — ziņkāres pēc, otri — noskaņojušies pamācīt, trešie — nolūkot, ko varētu iegūt savam labumam, ceturšie — ar vēlmi nodibināt kontaktus un praktiski palīdzēt. Arī Latvijas sporta skolu direktoru seminārā, kas norisinājās Preiļos, piedalījās trīs sporta darba organizatori no Vācijas. Savukārt žurnālists no Moldovas Preiļos iepazīs ar demokrātiskas attīstības procesiem.

Vācija izdeva Latvijai firmas «ZuS Rohstoffe Trading GmbH» prezidentu Armandu Stendzenieku, kurš tika turēts aizdomās par 18 miljonu ASV dolāru liela

kredīta izkrāpšanu no «Banka Baltija».

Tika nodibināta Latvijas pašvaldību izpilddirektoru asociācija.

Sesto gadu pēc kārtas Preiļu un Līvānu skolās praksē bija ieradušies pedagoģijas studenti no Vordingborgas koledžas Dānijā.

Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis kļuvis par pirmo atestēto skolas direktoru rajonā.

Preiļos sāka kursēt pilsētas autobuss pa maršrutu «Mežsētas — Liči».

Privatizācijai nodota Valsts Preiļu starprajonu līnu sēklkopības stacija.

Sagatavoja L. Rancāne
Izmantots 1997. gada
«Novadnieka» komplekts

BALVOS

Balvu un Viļakas novados nojauc dzelzceļu

Valsts akciju sabiedrība «Latvijas dzelzceļš» uzsākusī sliežu ceļa demontāžu bijušā Balvu rajona teritorijā. Sliežu noņemšana strauji virzās uz priekšu, un līdz gada beigām dzelzceļu plānots demontēt līdz valsts robežai.

Par to, ka valsts akciju sabiedrība «Latvijas dzelzceļš» plāno nojaucēt dzelzceļu, satraukumu pauda gan Balvu novada domes priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks, gan Viļakas novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs. Viļakas novada domes priekšsēdētājs saka: «Balvu un Gulbenes rajonu paš-

valdības ilgi ciniņās par to, lai dzelzceļš netiktu nojaukts, taču tagad tas ir noticis. Valsts akciju sabiedrība «Latvijas dzelzceļš» veikli izmanto situāciju, kad ir krīze, kad vietējās pašvaldības ir nodarbinātas ar sociālajiem, izglītības un citiem jautājumiem, lai realizētu savu nodomu. Mēs neiespējam pat protestēt! Par dzelzceļa demontāžu uzzinājām nesen, bet jau šonedēļ, braucot no Balviem uz Gulbeni, bija redzams, ka glābt vairs nav ko. Uz dzelzceļa veikli zēni strādā vairākos posmos, sliedes tiek noņemtas un uzreiz sagrieztas gabalos. Domāju, ka dzelzceļa nojaukšana ir milzīgs robs mūsu ekonomikā. Protams, dzelzceļš ir valsts akciju sabiedrības «Latvi-

jas dzelzceļš» īpašums un sabiedrība ar to var rīkoties, kā grib. Taču tas ir arī valsts īpašums!»

S.Maksimovs ironiski vērtē Latvijas sadarbību ar Krieviju, kur Latvija vienmēr bijis pionieris sliktākajā nozīmē: Latvija pirmā likvidēja sanitāro dienestu Vientuļū muižas un robežkontroles punktā, Latvija pirmā slēdza dzelzceļu uz Pitalovu, Latvija arī pirmā nojauc dzelzceļa sliedes. Kas atliek otrai pusei? Darīt to pašu.

Novada domes priekšsēdētājs ir nobažījies, vai sliežu demontāžai nesešos arī gulšņu noņemšana un uzbēruma norakšana. Sliedes vēl var atjaunot, bet, ja būs norakts uzbēruma, tad ar dzelzceļu Balvu un Viļakas novados ir cauri uz visiem laikiem.

Pasažieru pārvadājumiem dzelzceļu Balvu rajonā slēdza 2001. gada 1. jūlijā, bet kravu pārvadājumiem – 2001. gada 1. septembrī. Pirms tam, 2000. gada septembrī, atklāja rekonstruēto Viļakas – Žiguru ceļu, ar jaunu asfalta segumu.

VAS «Latvijas dzelzceļš» sabiedrisko attiecību daļas speciāliste Antra Birzule situāciju komentēja šādi: «Sliedes tiek demontētas posmos, kas jau vairākus gadus netiek izmantoti. Liniņā Gulbene – Ieriķi vilcienu kustība nenotiek, savukārt sliežu ceļu uzturēšana prasa ievērojamus līdzekļus. Sliedes, gulšņi, kā arī citi ceļa materiāli ir ļoti sliktā kārtībā – nav vairs izmantojami. Sliedēm ir vairāk nekā 50 gadi,

un tām ir ļoti daudz defektu. Šīs sliedes neatbilst mūsdienu dzelzceļu kustības prasībām, jo nespēj izdarīt noslodzes, kādas mūsdienās nodrošina ritošais sastāvs.

Posmos, kas netiek izmantoti, netiek arī sliežu zagšanas gadījumi. Tādējādi tiek radīti zaudējumi «Latvijas dzelzceļam». Lai nepieļautu šādu situāciju, sliedes tiek demontētas. Tās līdz gada beigām demontēs posmā no Ieriķiem līdz valsts robežai.

Kas attiecas uz sadarbību ar Krieviju, tad Krievija ir «Latvijas dzelzceļa» galvenā sadarbības partnervalsts kravu un starptautisko pārvadājumu jomā. Satiksme ar šo valsti notiek, un notiek ļoti veiksmīgi.»

RĒZEKNĒ

Neapmierināti ar novadu reformu

Radopoles iedzīvotāji ir neapmierināti: agrāk viņiem bija savs pagasts, savas amatpersonas, ar ko runāt, kam sūdzēties. Pēc reorganizācijas bijušajam Viļānu pagastam, kurā ietilpa arī Radopole, nav ne savas pārvaldes, ne pārvaldnieka. Praktiskos jautājumos nav neviena, pie kā vērsties, jo novada dome sevišķi neiedziļinās atsevišķu ciematu problēmās.

Bet problēmas ir. Piemēram, Radopolē vairs nav ielu apgaismojuma, ciemats vakaros slīgst tumsā. Nezināmu iemeslu dēļ mainīts vietējās bibliotēkas darba grafiks. Sestdienās, kad to apmeklēja gan lasītāji, gan interneta lietotāji, bibliotēka tagad slēgta.

Visus šokēja līgums, ko noslēgt piedāvā «Viļānu namsaimnieks», kas turpmāk būs atbildīgs par Radopoles iedzīvotāju ūdensapgādi. Līgumā nav ne datuma, ne amatpersonu paraksta, nav zināma pakalpojuma cena. Daudzi, nevēlēdamies konfliktēt ar jauno varu, šo līgumu parakstīja un uzņēma, ka par ūdeni turpmāk būs jāmaksā divreiz dārgāk.

KRĀSLAVĀ

Tautas mūzikas festivāls Andrupenē

Andrupenes tautas namā norisinājās starptautiskais tautas mūzikas festivāls «Dzīvā mūzika 2009», kuru rīkoja Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra. Ar šo festivālu aizsākts unikāls projekts «Tradicionālo prasmju skola 2009», kura mērķis ir veicināt tradicionālo prasmju pārmantojamību un popularizēšanu plašākā sabiedrībā.

Labs muzikants un ne tik labs

Vislabāk večeřinku un zaļumbalļu laikus atceras 20. un 30. gados dzimušie muzikanti, kā arī tie, kuriem kā bērniem bijusi laime aiziet uz kādu večeřinku pirmsskara un kara laikā, vai kuri dzirdējuši savu tēvu vai vectēvu stāstus par večeřinkām. Mūzikas speciāliste Iveta Dukaļska savā ievadlekcijā stāstīja, ka 20. – 30.

Minētais nekorektais līguma slēgšanas piedāvājums ir tikai viena no Radopoles iedzīvotāju pamatotajām pretenzijām.

Rēzeknei – jaunas robežzīmes

Kopš oktobra vidus, iebraucot Rēzeknē, visus sveic pilsētas jaunās robežzīmes, kas tapušas Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības projekta īstenošanas gaitā.

Piecas jaunās robežzīmes ir

pietiekami lielas – sešus metrus augstas un 5,7 metrus platas. Tās veidoja un uzstādīja SIA «Dizaina studija A». Jaunajās robežzīmēs izmantots Rēzeknes logotips, kas simbolizē pilsētu zaļo lauku un zilo ezeru viduci. Projekta koor-

dinatore Sandra Jonikāne pastāstīja, ka baltie burti tikšot krāsoti zilā krāsā un būšot izgaismoti. Tā kā elektrības kabeļa pievilksana pie jaunajām robežzīmēm ir dārgs prieks, tad izgaismošanai tikšot

izmantotas progresīvas tehnoloģijas.

Kopejās robežzīmju izmaksas ir nepilni 50 tūkstoši latu, no kuriem pašvaldības finansējums – 10 procenti.

Baznīcā jauns zvans

Rēzeknes pareizticīgo pārstāvji ciemojās Viļakas Visvētās Dievmātes Patvēruma draudzē, kur baznīcā uzstādīts jauns zvans. Tas uzstādīts par draudzes, kā arī Kultūras pieminekļu inspekcijas piešķirtajiem līdzekļiem, izremontēts arī zvana tornis. Zvans izmaksājis sešus tūkstošus latu, tā svars 300 kilogrami.

Draudzei padomā kāds jaunietis, kuru sūtīs uz Rīgu apmācīt zvaniņa prasmē.

Reorganizācija kungu gaumē

No 1. oktobra slēgts stacionārs Rēzeknes Tuberkulozes slimnīcā. Šo lēmumu Veselības ministrija pamatoja ar Tuberkulozes un plaušu slimību valsts aģentūras reorganizāciju, kā rezultātā Rēzeknes Tuberkulozes slimnīca pāriet Infektoloģijas centra pakļautībā.

Līdz oktobrim Rēzeknes stacionārā ārstējās aptuveni 40 pacienti, daudzi no viņiem – ilgstoši un ar smagām un progresējošām tuberkulozes formām. Tuvojoties 1. oktobrim, sekojot ārstu brīdinājumam par to, ka gultasvietas tiek likvidētas, pacientiem bija jāzlemj, ko darīt tālāk. Braukt ārstēties uz Rīgu vai Daugavpili, kur saglabātas stacionāra vietas, vai apmierinoša veselības stāvokļa gadījumā turpināt ārstēties ambulatori?

Līdz ar stacionāra slēgšanu darbu zaudējuši 43 darbinieki, jo no bijušajiem 56 cilvēkiem Infektoloģijas centram ambulatorās nodaļas uzturēšanai tagad vajadzīgi tikai 13 speciālisti, no kuriem ārsti ir tikai divi. Darbiniekiem, kuri ilgus gadus strādājuši slimnīcā, pakļaujot riskam savu veselību, šī modernā reorganizācijas dāvana tika pasniegta negaidot. Arī pašvaldībai iepriekš nekas par iestādes likvidēšanu netika ziņots.

Pēc 1. oktobra ārstēties uz Rīgu aizbrauca 13 pacienti, uz Daugavpili – trīs, bet 27 nāk pēc zālēm uz ambulatoro nodaļu.

«Rēzeknes Vēstis»

Večeřinkas Latgalē

Muzikantus aicināja spēlēt kāzās, ģimeņu godos, talkās un večeřinkās vai zaļumbalļēs. Večeřinka Latgalē bija unikāla tradīcija, kad paši organizēja, nodrošināja telpas, paši spēlēja. Mūsdienās par večeřinkām sauc saietus, kas neatbilst kādreizējam formulējumam.

Interesanti ir instrumentu nosaukumi Latgalē. Ermonikas – garmoška, garmaņa, harmonika, garmonika, petrogradka, trehrjadka, kūceneitis venskuos, hromka. Rāmja bungas – bundzenis, mozuos bundzenis, bubyns, bubna, bunga, velna bungas jeb valna bubyns. Citara – citars, citere, cīters, ceiters, citra. Mutes ermonikas – garmoška, garmoškeņa.

Trokšņa taisīšana

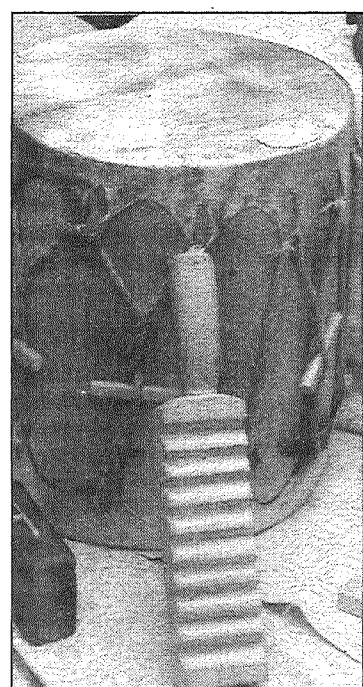
Etnomuzikologs Ilmārs Pumpurs norāda, ka daudzu pasaules tautu mūzikas tradīcijas nav iedomājamas bez sitamajiem instrumentiem – dažādu lielumu un formu bungām, gongiem, zva-

niem un grabekļiem. Latviešu mūzikā parasti dominē melodijas instrumenti, bet sitamo loma ir otršķirīga. Īpašu vietu ieņem kāzu tradīcijās lietotie pašskaņi: eglīte, ērkulis, tridekšnis, kāzu āmurs jeb čagana. Šie instrumenti pavadījuši dziesmas un kāzu norises, bet ārpus tām kā ritma instrumenti nav spēlēti.

Trokšņa taisīšanai piemēroti sadzīves priekšmeti gan agrāk, gan tagad bieži tiek lietoti muzicēšanai. Te noder gan beķis, ko čikstina ar slotas kātu, gan koka karotes, gan veļas beržamais dēlis, gan govju zvans. Populārākā no tiem ir robainā veļas rulleļamā vāle, pēc kuras parauga muzicēšanai mūsdienās darina robdēļus.

Strauji mainīgā mūsdienu kultūrvidē jaunajiem muzikantiem piedāvā arvien jaunus iespārdus, bet vēl ir sastopami vecie spēles meistari, kuri ir pelnījuši, lai viņu prasme tiktu pārņemta un turpināta.

«Ezerzeme»

● Tagad tikai retais jaunietis zina, ka savulaik muzicēšanai izmantoja arī sadzīvē praktiskas lietas, piemēram, veļas rulleļamo vāli.

CSDD INFORMĀCIJA

Transportlīdzekļi laikus jāapriko ar ziemas riepām

Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD) atgādina, ka jau no 1. oktobra transportlīdzekļiem vasaras riepas var nomainīt pret ziemas sezonai paredzētajām riepām – gan ar, gan bez radzēm.

Ceļu satiksmes noteikumus teikts, ka laikposmā no 1. decembra līdz 1. martam visiem automobiļiem un autobusiem, kuru pilna masa nepārsniedz 3,5 tonnas, kā arī to piekabēm jābūt apriekotām ar riepām, kas paredzētas braukšanai ziemas apstākļos. Savukārt laikposmā no 1. maija līdz 1. oktobrim aizliegts braukt ar transportlīdzekļiem, kuriem ir riepas ar radzēm.

Kāpēc neder vasaras riepas

Vasaras riepas vēsā laikā, kad gaisa temperatūra ir zemāka par plus 5 grādiem, zaudē gan savu kvalitāti, gan bremzēšanas īpašības, jo to materiāls aukstumā kļūst ciets.

Rudenī un ziemas sākumā iestājas vēss un lietais laiks, ceļi kļūst slideni. Tādēļ CSDD iesaka nekavēties un laikus *pāraut* ziemas riepās, lai braukšana būtu pēc iespējas drošāka.

Tomēr arī tad, kad transportlīdzeklis aprīkots ar ziemas riepām, jābūt uzmanīgiem uz ceļa, jo nokritušās lapas, salna un apledojums padara ceļu slideni. Autovadītājiem vajadzētu būt piesardzīgiem un izvēlēties laiku apstākļiem piemērotāko un drošāko braukšanas ātrumu, pietiekamu distanci un intervālu. Sinoptiķi paredz, ka jau novembra sākums Latvijā var nest pirmo sniega segu.

Būtiski zināt

● Ceļu satiksmes noteikumi paredz, ka uz automobiļiem nav jābūt uzlīmei, kas brīdina, ka auto aprīkots ar radzotām riepām.

● Igaunijā ziemas riepās obligāti jāizmanto laika posmā no 1. decembra līdz 1. martam, bet Lie-

tuvā — jau no 10. novembra līdz 1. aprīlim.

● Radzotās riepas ceļu satiksmē Latvijā varēs lietot arī turpmāk.

Jāievēro sekojoši riepuzstādīšanas noteikumi

AIZLIEGTS:

● vienlaikus uzstādīt diagonālkorda un radiālkorda riepas;

● vienlaikus uzstādīt dažādu izmēru riepas uz transportlīdzekļa vienas ass riteņiem;

● vienlaikus uzstādīt vasaras un ziemas riepās uz transportlīdzekļa vienas ass riteņiem;

● uzstādīt atjaunotās riepas uz autobusu priekšējās ass riteņiem;

● vienlaikus uzstādīt radzotās riepas un riepas bez radzēm. Neradzota riepa ir riepa, kurā nav nevienas radzes;

● uzstādīt radzotās riepas, kur radžu skaits atšķiras par vairāk nekā 20% starp riepām ar vislielāko radžu skaitu un riepām ar vismazāko radžu skaitu. Radzējums nedrīkst būt fragmentārs, tas ir, riepas aplozes posms bez radzēm nedrīkst būt garāks nekā riepas un brauktuves kontaktaukuma garums;

● uzstādīt riepas, kas nav paredzētas izmantošanai ceļu satiksmē, piemēram, sacensībām vai īpašiem nolūkiem paredzētas riepas;

● uzstādīt riepas pretēji paredzētajam un norādītajam rotācijas virzienam.

PROTEKTORA DZĪLUMS

Laika posmā, kad CSDD paredz obligātu ziemas riepuzstādīšanu, visu automobiļu (autobusu), kuru pilnā masa nepārsniedz 3,5 tonnas, minimālais pieļaujamais ziemas apstākļos izmantojamo riepuzstādītāja dzīlums mērīšanas zonā nedrīkst būt mazāks par 4 milimetriem.

POLICIJAS ZIŅAS

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

PREIĻU IECIRKNĪ

Avarēja un iebrauca kokā

18. oktobrī Preiļos reģistrēts satiksmes negadījums. Kāds 1973. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Opel, netika galā ar transportlīdzekļa vadību, nobrauca no ceļa un ietriecās kokā. Negadījumā vadītājs guvas miesas bojājumus un medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāts slimnīcā.

Automašīnai izsisti stikli

Policijā saņemts iesniegums par to, ka 21. oktobrī Līvānos kādai 56 gadus vecai sievietei piederošajai automašīnai izsisti vadītāja un pasažiera durvju stikli. Materiālā zaudējuma apmērs tiek noskaidrots.

Apzags veikals Saunas pagastā

Naktī uz 24. oktobra Preiļu novada Saunas pagastā, uzlauzot durvju atslēgu, zagļi iekļuvuši veikalā. Konstatēts, ka paņemti alkoholiskie dzērieni, cigaretes un pārtikas produkti. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas.

Septiņām automašīnām pārdurtas riepas

Konstatēts, ka naktī no 23. uz 24. oktobra Līvānu novada Rudzātu pagastā septiņām automašīnām, kuras bija novietotas vienā pagalmā, pārdurtas riepas. Tajā pat naktī Rudzātu pagastā tika uzlauzta kādas garāžas durvis un nozagta gumijas laiva, kā arī garāžā uzglabātie produkti, ar ko īpašniekam nodarīts materiālais zaudējums aptuveni 620 latu apmērā.

Auto un motocikla sadursme

24. oktobrī Līvānos kāda 1972. gadā dzimusi sieviete brauca ar automašīnu Renault; bet, veicot kreiso pagrieziena, sadūrās ar motociklu Yamaha, kura vadītājs tajā brīdī veica apdzīšanas manevru. Satiksmes negadījuma rezultātā motocikla vadītājs, kāds 1973. gadā dzimis vīrietis, guva traumas un medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāts slimnīcā.

Trīs laupītāji uzbruka sirmgalvei

27. oktobra vakarā Riebiņu novada Galēnu pagastā kādas sirmgalves, 86 gadus vecas sievietes, mājās, uzlauzot logu, iebrauca trīs nepazīstami vīrieši. Pielietojot fizisku spēku pret pensionāri, nezināmie no viņas mājām nolaupta divas svētbildes. Pēc uzbrukuma sieviete tika nogādāta slimnīcā, kur mediji viņai konstatēja galvas un ķermeņa sasitumus. Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 176. panta 2. daļas. Notiek izmeklēšana.

Vīrietis piekāva jauniņu un sašāva suni

29. oktobrī policijā reģistrēts iesniegums par to, ka Līvānos kāds 1965. gadā dzimis vīrietis piekāvis 17 gadus vecu jauniņu. Pēc tam, turpinot savas huligāniskās darbības, kaimiņu mājās pagalinā vīrietis ar pistoļi līdzīgu priekšmetu iešāva sunim. Vīrietis tika aizturēts un pret viņu uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 231. panta 2. daļas (huligānisms).

Apzagta automašīna

Laika posmā no 28. līdz 29. oktobrim Līvānos, izsitot automašīnas loga stiklu, no transportlīdzekļa nozagta automagnetola un kompaktdiski. Materiālais zaudējums – 97 lati.

DAUGAVPILS IECIRKNĪ

Aizturēti iespējamie slepkavas

22. oktobrī Salienu pagastā savās mājās tika atrasts 62 gadus veca vīrieša liķis ar redzamiem miesas bojājumiem (galvas trauma). Konstatēts, ka no mājās pazudušas arī dažādas mantas. Policija veica operatīvās darbības, lai noskaidrotu vainīgo personu, tika uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 13. nodaļas — noziedzīgi nodarījumi pret personas veselību. Kā informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, 25. oktobrī kriminālpolīcijas darbinieki nāca uz pēdām diviem iespējamajiem šī smagā nozieguma izdarītājiem un aizturēja 1985. un 1989. gadā dzimušus jauniešus. Aizturēšanas laikā jaunajiem vīriešiem tika izņemti revolveris ar patronām, ko tie bija nolaupijuši nogalinātā vīrieša mājās. Noskaidrots, ka iepriekš abi aizturētie nav sodīti. Izmeklēšana turpinās pēc Krimināllikuma 117. panta 6. un 10. punkta.

Notikušas zādzības

21. oktobrī Daugavpilī, izsitot loga stiklu, no kāda ofisa nozagts datora monitors.

22. oktobra naktī Jaunbūves mikrorajonā apzags veikals un kafējnicā — paņemti gaļas izstrādājumi un alkoholiskie dzērieni.

Laikā no 22. līdz 23. oktobrim Nīcgalē, uzlauzta garāža un paņemti vairāki elektromotori un radiatori. Materiālo zaudējumu apmērs aptuveni 300 lati.

27. oktobra naktī Daugavpilī Nometņu ielā izsista veikala vitrīna un nozagti alkoholiskie dzērieni. Gan šajā, gan visos iepriekšējos gadījumos policijā uzsākti kriminālprocesi.

BALVU IECIRKNĪ

Aiztur par sērījeida zādzībām

Laika posmā no 19. līdz 20. oktobrim Balvu novada Baltinavā, izsitot loga stiklu, iekļūts veikalā un nozagti alkoholiskie dzērieni un cigaretes. Materiālais zaudējums – aptuveni 96 lati.

20. oktobrī Viļakā kādai veikala pārdevējai nozagts mobilais tālrunis «Nokia». Tālruna īpašniecei nodarīts materiālais zaudējums 160 latu apmērā.

22. oktobrī kriminālpolīcijas darbinieki aizturēja kādu 1963. gadā dzimušu vīrieti, kurš tiek turēts aizdomās par sērījeida zādzībām no garāžām, vasarnīcām un dzīvokļiem. Policija turpina izmeklēšanu pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas.

Laikā no 25. līdz 26. oktobrim Baltinavas pagastā ceļa posmā Viļaka – Kārsava, pāknēbjot piekaramo atslēgu, no luksofora nozagts akumulators. Nodarītais materiālais zaudējums – aptuveni 77 lati. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Divu mēnešu laikā Latgalē reģistrētas 19 pašnāvības

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē apkopota statistika par notikušajām pašnāvībām. Kā informē pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, no 1. septembra līdz 29. oktobrim Latgalē no dzīves labprātīgi aizgājuši 19 cilvēki, pārsvarā tie bijuši vīrieši.

Pakaroties pašnāvību Daugavpils iecirkņa teritorijā izdarījis viens 58 gadus vecs vīrietis un viena 59 gadus veca sieviete. Rēzeknes iecirkņa teritorijā — pieci vīrieši (21, 26, 31, 37 un 63 gadus veci), kā arī viena 81 gadu veca sirmgalve.

Preiļu iecirkņa teritorijā — viens 59 gadus vecs vīrietis. Ludzas iecirkņa teritorijā — trīs (34, 55 un 76 gadus veci) vīrieši. Krāslavas iecirkņa teritorijā pašnāvību gadījumi nav konstatēti.

Nošaujoties pašnāvību izdarījis viens (56 gadus vecs) vīrietis Daugavpils iecirkņa teritorijā un viens vīrietis (51 gadu vecs) Rēzeknes iecirkņa teritorijā, kā arī divi (49 un 53 gadu vecumā) Ludzas iecirkņa teritorijā.

Vēl Daugavpilī kāds 82 gadus vecs vīrietis izdarījis pašnāvību, izlecot pa logu no piektā stāva.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes novembrī		
Laiks	Lietas dalībnieki	Lietas būtība
3. novembrī pulksten 10.00	Aleksejs Varakuta	KL 174.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka, būdams persona, no kuras cietušais ir materiāli un citādi atkarīgs, vardarbīgi un cietsirdīgi apgājis ar nepilngadīgo
3. novembrī pulksten 11.00	Renārs Jenaus	KL 275.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka mantkārīgā nolūkā viltoja dokumentu, kas piešķir tiesības
3. novembrī pulksten 14.30	Sergejs Radionovs	KL 231.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka rupji traucēja sabiedrisko mieru, kas izpaudās acīmredzamā necienā pret sabiedrību, ignorējot vispāri pieņemtās uzvedības normas
4. novembrī pulksten 10.00	Aleksandrs Aksjuta	KL 130.p.1.d., 174.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka būdams persona, no kuras nepilngadīgais ir atkarīgs, tiši nodarīja tādus miesas bojājumus, kas izraisīja veselības traucējumu
4. novembrī pulksten 14.00	Irina Platonova	KL 221-2.p.1.d. – apsūdzēts par to, ka nelikumīgi pārvietoja un glabāja alkoholiskos dzērienus
5. novembrī pulksten 10.00	Leonīds Cvetkovs	KL 175.p.3.d., 176.p.3.d., 180.p.2.d., 185.p.1.d. – apsūdzēts par to, ka izdarīja laupīšanu, svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu
5. novembrī pulksten 10.00	Aleksandrs Čubrevičs	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d., 262.p.2.d., 312.p. – apsūdzēts par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu, tiši bojāja svešu mantu
5. novembrī pulksten 14.30	Dmitrijs Sadovskis	KL 180.p.1.d. – apsūdzēts par to, ka izdarīja zādzību nelielā apmērā
6. novembrī pulksten 10.00	Stepans Kaņepājs, Santa Patmalniece, Aleksandrs Jakovļevs, Jefimijis Sapožņikovs	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. – apsūdzēti par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās, iekļūstot telpā
9. novembrī pulksten 10.00	Aleksandrs Jakovļevs, Stepans Kaņepājs	KL 175.p.2.d., 185.p.1.d., 312.p. – apsūdzēti par to, ka atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu (zādzību)
10. novembrī pulksten 9.30	Jānis Laizāns	KL 262.p.2.d., 312.p. – apsūdzēts par to, ka vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa Vadišanas tiesībām un atradās alkohola reibumā, kā arī izvairījās no tiesas piespriedē tiesības ierobežojošā soda
11. novembrī pulksten 10.00	Edgars Zukulis	KL 260.p.2.d. – apsūdzēts par to, ka izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, kura rezultātā iestājās cietušās nāve
11. novembrī pulksten 14.30	Baiba Paukste	KL 180.p.1.d. – apsūdzēta par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu

Sagatavots pēc Preiļu rajona tiesas sniegtās informācijas

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

SLUDINĀJUMI, REKLĀMA, LĪDZJŪTĪBA

Iedvesmai vajag pavisam nedaudz

Ligita Soldāne ir pārliecināta par to, ka krīze spēj ne tikai sagraut, bet arī radīt ko jaunu un gaišu, un iedvesmai vajag pavisam nedaudz – nelielu iespēju vai neatlaidību, lai pavērtos jauni apvārsņi.

31 gadu vecā Ligita domā, ka pozitīvas emocijas ietekmē daudz ko un, skatoties uz pasauli caur pozitīvo prizmu, ir lielāka varbūtība, ka dzīve piespēlēs kādu lielisku iespēju. Ligita dzīvē ir darījusi daudz dažādus darbus, kas palīdzējis neieslīgt rutīnā, vienmēr uzskatot, ka viss, kas notiek, noīk uz labu. Arī šobrīd, kur gadījies, kur ne, saņemts jauns piedāvājums kļūt par mobilo sakaru operatora Bite Latvija reģionālo tirdzniecības pārstāvi jeb konsultanti Preiļos. Bitē Ligita visaugstāk vērtē vienkāršību un atklātību, un strādāt par Bites konstantu Preiļos Ligita izvēlējusies, jo var būt pārliecināta par to, ko Bite piedāvā klientiem. Uzzinot par šo iespēju, Ligita uzreiz izlēma pieteikties, jo, lietojot Bites pieslēgumu jau vairāk nekā 2 gadus, pati ir pārliecinājusies, ka Bite piedāvā kvalitatīvu pakalpojumu par cilvēkiem ļoti pieņemamu cenu, un, tā kā jau līdz šim Biti esot ieteikusi gan saviem draugiem, gan paziņām, tad tagad turpinās darīt to pašu, tikai jau plašākā lokā.

«Šī brīža situācijā, kad tik daudz cilvēku zaudē darbu un bieži vien ir jādodas strādāt tālu prom no mājām, man būtiski bija arī tas, ka šo darbu varu veikt tepat Preiļos. Es tiešām nevēlētos doties prom no šejienes, jo par Preiļiem kā pilsētu varu teikt tikai to labāko. Uzskatu, ka vislielākā Preiļu vērtība ir pilsētas iedzīvotāji,» ir pārliecināta Ligita.

Ligita ir uzaugusi vecāku mājās Preiļu rajona Stabulnieku pagasta «Ceperniekos», aizvadot bērnu dienas mežonīgās indiāņu spēlēs vietējā mežā un, kā jau laukos pieklājas, apzinīgi strādājot piemājas saimniecībā. «Mani vecāki pēc dabas ir ļoti strādīgi cilvēki un šo tikumu mācīja gan saviem bērniem — man un mātai Vijai, gan arī tagad turpina mācīt saviem mazbērniem. Tāpēc es uzskatu, ka visu iespēju pamatā ir jābūt ieguldītam pamatīgam darbam,» uzsver L. Soldāne.

Brīvos brīžos Ligita uzskata par vislielāko vērtību, kas cilvēkam var būt, jo šo laiku var pavadīt ar sev mīļiem cilvēkiem. Par savu vaļasprieku Ligita atzīst latviešu tradicionālo rudens sporta veidu — sēņošanu. Bērniībā Ligita vēlējas kļūt par žokeju, jo ļoti mīlēja zirgus un interesēja viss, kas ar tiem saistīts, it īpaši jāšanas sports, un arī šobrīd šād tad brīvajā laikā jaunā sieviete apmeklē kādu vietu, kur var sastapt zirgus.

Lai arī šobrīd daudzi mēdz žēloties par situāciju valstī un politikā, Ligita tikai pasmaida un saka: «Tā jau ir – jaunībā zāle ir zaļāka un debesis zilākas, bet dzīve nav ģenerālmēģinājums, tāpēc jācenšas pozitīvos momentus saskatīt ikkatrā dzīves situācijā arī tad, kad ir grūti. Ir labi, ja Tu vari apstāties, padomāt un saprast – labi, ka man apkārt ir tuvie cilvēki, kas vienmēr palīdz un atbalsta.»

«Man ir prieks, ka turpmāk varēšu palīdzēt Preiļu iedzīvotājiem ar padomu, kā ietaupīt telekomunikāciju jomā,» norāda Ligita. «Turklāt tagad Preiļu novada iedzīvotājiem nebūs jāuztraucas par došanos kaut kur, lai atrastu tirdzniecības vietu — atliks vien piezvanīt man vai uzrakstīt e-pastu (tālr.: +37127768866, e-pasts: preili@bite.lv) un padoms, jauna SIM, mobilais internets vai kas cits jau būs rokā.»

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Tālr. 26142514, 29293219,
64871804.

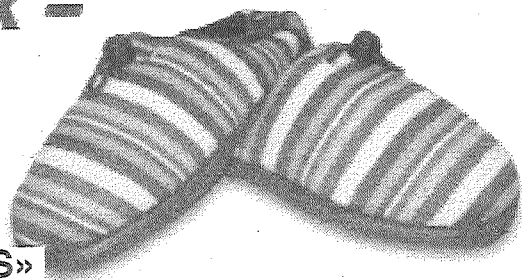

Izsakām dziļu līdzjūtību meitām
Rītai un Intai, tēvu Pēteri
GRAZULI pavadot pēdējā gaitā.
Krustdēls Gunārs,
māsas Regina, Olga

Pārdod

AUDI 80 (1982. g. izl., bez TA, labas riepas, var rezerves daļām, Ls 150). T.26641501;
AUDI A4 (1,9 TD, dīzelis, 1996. g. izl., UNIVERSAL, ideālā stāvoklī, 4400 EUR). T.29569556;
AUDI A6 (1997. g. izl., 2,4, benzīns, klimata kontrole, viss elektro, signalizācija, ABS, ASR, TA, CD, jaunas riepas). T.22174119;
MAZDA 626 (1997. g. izl., 2,0i, sedans, zilā krāsā, el. stikli, el. spoguļi, lietie diski, TA līdz 08.2010., 3000 EUR). T.26407221;
MERCEDES BENZ 200 (1991. g. izl., dīzelis, sedans, 4 pakāpju mehāniskā ātrumkārbā, violetā krāsā). T.22018971;
NISSAN PRIMERA (1992. g. izl., 2,0, dīzelis, sedans, sarkanā krāsā, TA, elektro, lietie diski, Ls 700). T.29175331 (Rēzeknē);
NISSAN SUNNY (1991. g. izl., 2,0D, «hečbeks», sarkanā krāsā) vai maina pret VW PASSAT (sedans, 1,8, gāze/benzīns). T.29375227;
NISSAN TERANO (1991. g. izl., 3,0, benzīns, TA, M+S riepas, labā stāvoklī). T.29447261;
OPEL VECTRA (1994. g. izl., 1,8i, TA uz gadu, sedans, zaļā met. krāsā, lūka, ABS, Air Bag, stereo CD, centrālā atslēga ar pulti). T.26355330;
OPEL VECTRA (2,0, benzīns, 1999. g. izl., sedans, cinkota, viss elektro, klimata kontrole, riepas M+S, jauna TA, samaksāts nodoklis, 2350 EUR). T.29911811;
OPEL ZAFIRA (2001. g. izl., 1,8, TA), MITSUBISHI COLT (2004. g. izl., TA, 1,5, dīzelis, ideālā stāvoklī). T.29480463;
PEUGEOT PARTNER (1,9D, 1999. g. izl., cinkota, kravas, bez TA, Ls 550). T.28301162;
SUZUKI GSX R750 (2000. g. izl.), SUZUKI GSX R750 (1999. g. izl.). T.26465677;
TOYOTA PREVIA (1992. g. izl., 2,4 l, minivens, benzīns, elektro, CD, tumši sarkanā krāsā, TA līdz 10.2010.). T.29463376.

**Maksā mazāk -
saņem mājās!**

laikrakstu «NOVADNIEKS»
Abonē indekss 3033

Latvijas Pastā līdz 1. decembrim un laimē kādu no 40 dāvanu kartēm

50 vai 100 latu vērtībā katalogos OTTO bsd prix 3suisses

Informācija
www.pasts.lv

Pastu nodoklis
ST002001

Pasta nodoklis
vai citi pasākumi
vairāk lasiet šeit

PASTS

**ABONĒT redakcijā
ĒRTĀK, ĀTRĀK,
LĒTĀK!**

Fiziskas personas, abonējot «NOVADNIEKU»
uz visu gadu redakcijā,
ietaupīs Ls 4,92 uz abonēšanas kvītes rēķina,
kā arī saņems gada abonementu
par 11 mēnešu cenu, t. i., Ls 35,20, vēl ietaupot
Ls 3,20 (kopā Ls 8,12).

Juridiskām personām nebūs jāmaksā par
abonēšanas kvīti.

«NOVADNIEKA» viena mēneša abonēšanas cena

- fiziskām personām ir Ls 3,20;
- juridiskām personām Ls 3,99 (cena 2010. gadam samazināta par 25%, salīdzinot ar 2009. gadu).